

Het gebruik van afwijkingen op de milieudoelstellingen conform de kaderrichtlijn Water en het decreet Integraal Waterbeleid

Achtergronddocument bij
de stroomgebiedbeheerplannen voor Schelde en Maas 2022-2027

versie: 17 september 2020

INHOUDSTABEL

1	De kaderrichtlijn Water, milieu-doelstellingen en afwijkingmogelijkheden	4
2	Afwijkingmogelijkheden uit de KRW.....	5
2.1	Termijnverlenging	5
2.2	Minder strenge doelstellingen	6
2.3	Tijdelijke achteruitgang	7
2.4	Nieuwe verandering of nieuwe activiteiten van duurzame menselijke ontwikkeling	8
2.5	Verplichtingen die bij het gebruik van afwijkingmogelijkheden altijd van toepassing zijn	9
2.6	Samenvatting afwijkingmogelijkheden.....	11
3	De aanpak in de voorbije stroomgebied-beheerplannen	12
3.1	Stroomgebiedbeheerplannen 2010-2015	12
3.1.1	Alle waterlichamen in de goede toestand.....	12
3.1.2	Voorkomen van achteruitgang.....	12
3.1.3	Beoordeling door de Europese Commissie	12
3.2	Stroomgebiedbeheerplannen 2016-2021	13
3.2.1	Alle waterlichamen in de goede toestand.....	13
3.2.2	Voorkomen van achteruitgang.....	15
3.2.3	Beoordeling door de Europese Commissie	16
4	De voorbereiding van de derde plancyclus	17
4.1	Overzicht Europa en activiteiten CIS	17
4.2	State of play versus forecast	18
5	De aanpak van afwijkingen in de derde generatie stroomgebiedbeheerplannen in Vlaanderen .	20
5.1	Alle waterlichamen in de goede toestand	20
5.1.1	Te rapporteren afwijkingen naar aanleiding van opmaak SGBP3	20
5.1.2	Het formuleren van plandoelstellingen	26
5.1.3	Grondwaterlichamen	29
5.2	Voorkomen van achteruitgang.....	30
5.2.1	Oppervlaktewaterlichamen.....	30
5.2.2	Grondwaterlichamen	33
5.2.3	Nieuwe veranderingen	33
6	BIJLAGEN.....	34
6.1	Overzicht relevante documenten CIS.....	35
6.2	Discussion paper on the application of exemptions according to Article 4(4) in the 2021 RBMPs	37
6.3	Evaluatie 17 Speerpuntgebieden	41
6.4	Rapportering afwijkingen ecologische toestand oppervlaktewaterlichamen naar aanleiding van stroomgebiedbeheerplan 2022-2027	53

6.5 Rapportering afwijkingen grondwaterlichamen naar aanleiding van stroomgebiedbeheerplan 2022-2027	58
6.6 Overzicht beoordeling achteruitgang oppervlaktewaterlichamen	61

1 DE KADERRICHTLIJN WATER, MILIEU-DOELSTELLINGEN EN AFWIJKINGSMOGELIJKHEDEN

Eind 2000 werd de kaderrichtlijn Water goedgekeurd. Met deze richtlijn werden globale doelstellingen vastgelegd met hun bijhorende principes. Zo moest verdere achteruitgang voorkomen worden en dienden tegen 2015 alle waterlichamen (grond- en oppervlaktewaterlichamen) in de goede toestand te verkeren. Naast deze doelstelling geldt onder andere het principe dat de ingezette middelen voor het behalen van deze doelstelling zo efficiënt (doelmatig) mogelijk ingezet worden.

In het artikel 4 van de kaderrichtlijn Water (KRW) worden de milieudoelstellingen omschreven. In datzelfde artikel worden echter ook uitzonderingsmogelijkheden (“afwijkingen”) op deze milieudoelstellingen voorzien. Impliciet houdt het vermelden van deze mogelijkheden een erkenning in dat in de praktijk conflicterende situaties kunnen optreden (hogere maatschappelijke belangen, noodwendigheden, ...), waar rekening mee gehouden moet worden. Daartegenover staat echter dat telkens een degelijke argumentatie van deze omstandigheden moet geleverd worden.

De tenuitvoerlegging van de kaderrichtlijn Water bracht gemeenschappelijke technische uitdagingen met zich mee voor de lidstaten en de Commissie. Bovendien zijn veel van de Europese stroomgebieden internationaal en overschrijden ze administratieve en territoriale grenzen, zodat een gemeenschappelijk begrip en een gemeenschappelijke aanpak van cruciaal belang zijn voor een succesvolle en doeltreffende tenuitvoerlegging van de richtlijn. Om deze uitdagingen op een coöperatieve en gecoördineerde manier aan te pakken, hebben de lidstaten, Noorwegen en de Commissie onmiddellijk na de inwerkingtreding van de richtlijn overeenstemming bereikt over een gemeenschappelijke uitvoeringsstrategie onder de noemer “Common Implementation Strategy” (CIS)¹. De CIS is ook betrokken bij de verdere beleidsontwikkeling (dochterrichtlijnen inzake grondwater en prioritair stoffen) en de tenuitvoerlegging van de Overstromingsrichtlijn. De resultaten van deze werkzaamheden, bijvoorbeeld richtsnoeren voor technische aspecten en aanvullende documenten zijn beschikbaar op CIRCABC².

Eén van deze documenten, die een gemeenschappelijke interpretatie van de verschillende lidstaten weerspiegelen maar niet bindend zijn voor implementatie, is het ‘*CIS guidance document no. 20: guidance document on exemptions to the environmental objectives*’ (EC 2009). Naar aanleiding van het Weser arrest (2015) en de opmaak van de derde generatie stroomgebiedbeheerplannen werden aanvullende documenten opgesteld.

Dit achtergronddocument bespreekt achtereenvolgens:

- de afwijkingsmogelijkheden uit de kaderrichtlijn Water
- de aanpak in de eerste en tweede generatie stroomgebiedbeheerplannen in Vlaanderen
- de voorbereiding van de derde plancyclus
- de aanpak van afwijkingen in de derde generatie stroomgebiedbeheerplannen in Vlaanderen

¹ https://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/objectives/implementation_en.htm

² <https://circabc.europa.eu/ui/group/9ab5926d-bed4-4322-9aa7-9964bbe8312d>

2 AFWIJKINGSMOGELIJKHEDEN UIT DE KRW

Dit hoofdstuk beschrijft de vier afwijkingsmogelijkheden uit de KRW (en het Vlaams Decreet Integraal Waterbeleid/waterwetboek) meer in detail:

1. gefaseerd bereiken van de doelstellingen (“termijnverlenging”)
2. minder strenge milieudoelstellingen
3. tijdelijke achteruitgang
4. nieuwe verandering of nieuwe activiteiten van menselijke duurzame ontwikkeling

2.1 Termijnverlenging

De gestelde termijnen (2015) kunnen worden verlengd, met het oog op het gefaseerd bereiken van de doelstellingen voor waterlichamen (KRW art. 4.4, DIW art. 1.7.2.5.1). De toestand van de betreffende waterlichamen kan redelijkerwijs niet behaald worden binnen de gestelde termijnen omwille van ten minste één van volgende **redenen**:

- de vereiste verbeteringen zijn technisch slechts haalbaar in periode die de gestelde termijnen overschrijden (“technisch onhaalbaar”)

De reden “technisch onhaalbaar” kan aangehaald worden als (telkens te **onderbouwen**):

- er geen technische oplossing beschikbaar is
 - er meer tijd nodig is om het probleem op te lossen dan er beschikbaar is (opgelet, hieronder wordt begrepen de tijd om de acties te plannen en uit te voeren, indien de ‘responstijd’ te lang is valt dit onder ‘natuurlijke omstandigheden’, zie verder)
 - er geen informatie beschikbaar is over de oorzaak van het probleem en bijgevolg geen oplossing kan gegeven worden
- de verwezenlijking van de verbeteringen binnen de termijn zou onevenredig kostbaar zijn (“onevenredig hoge kosten”, “disproportionele kosten”)

De reden “disproportionele kosten” kan op twee manieren onderbouwd worden:

- op basis van onredelijkheid van de kosten: de kosten van een scenario zijn niet in verhouding met de baten. Onredelijk hoge kosten ontstaan wanneer de kosten de te verwachten baten sterk overschrijden. Hierbij worden niet enkel baten uitgedrukt in geldwaarde (monetaire baten) in rekening gebracht, maar ook kwalitatief beschreven baten
 - op basis van financiële haalbaarheid: de totale kosten van het maatregelenprogramma zijn niet proportioneel ten opzichte van de financiële mogelijkheden (draagkracht) van de industrie, de landbouw, de huishoudens en de overheid (doelgroepen)
- de natuurlijke omstandigheden beletten een tijdige verbetering van de toestand (“natuurlijke omstandigheden”)

Natuurlijke omstandigheden kunnen een tijdige verbetering van de toestand beletten omwille van trage natuurlijke herstelritmes. Dit kunnen bv. hydro-geologische processen in het grondwater zijn, maar ook het herstelritme van biologische gemeenschappen in het water na doorgevoerde remediëringsacties.

Voorbeelden van “natuurlijke omstandigheden” in het CIS-document “Annex - Compilation of indicative case studies in relation to WFD Article 4(4) exemptions on grounds of 'natural condition'”

(zie bijlage 6.1)

Deze Annex bevat voorbeelden aangereikt door de verschillende lidstaten. Opname in de Annex wil echter niet zeggen dat dit voorbeeld juridisch getoetst is, gezien dit enkel kan door het Hof van Justitie.

- Herstel van eutrofiëring in meren
- Aanwezigheid kwik, TBT en PBDE afkomstig van verontreiniging in het verleden
- Verontreiniging in het oppervlaktewater vanuit drainerend grondwater
- Nitraatverontreiniging van grondwater

Naast het onderbouwen op basis van één van bovenstaande redenen, worden zowel in de KRW als in het DIW nog een aantal verplichtingen meegegeven die van toepassing zijn als van deze afwijkingmogelijkheid gebruik wordt gemaakt:

- alle maatregelen die noodzakelijk worden geacht worden genomen om de oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen voor het verstrijken van de verlengde termijn geleidelijk in de vereiste toestand te brengen
- de redenen voor de betekenisvolle vertraging bij de uitvoering van deze maatregelen worden onderzocht
- het vermoedelijke tijdschema voor de uitvoering van deze maatregelen wordt aangeduid (cf. prioritering om maatregelen in verschillende fasen uit te voeren)
- er mag geen verdere achteruitgang optreden in de toestand van het aangetaste waterlichaam

2.2 Minder strenge doelstellingen

Het is toegestaan dat de lidstaten zelf minder strenge doelstellingen bepalen en nastreven, dan deze die vereist zijn voor de goede toestand. Hierbij geldt de afweging dat sommige waterlichamen dermate zijn aangetast door menselijke activiteiten dat het behalen van de goede toestand onredelijk of disproportioneel kostelijk zou zijn (KRW art. 4.5, DIW art. 1.7.2.5.2).

Daarbij geldt tegelijk dat volgende voorwaarden ingevuld zijn:

- de socio-economische en ecologische behoeften voor de mens kunnen niet op een andere manier bereikt worden die significant beter is voor het milieu en geen disproportionele kosten veroorzaakt
- De te onderzoeken alternatieven (“andere manier”) kan zowel andere oplossingen, andere schaalgrootte als andere waterlichamen omvatten.

“Disproportionele kosten” kan nog steeds op twee manieren onderbouwd worden:

- op basis van onredelijkheid van de kosten: de kosten van een scenario zijn niet in verhouding met de baten. Onredelijk hoge kosten ontstaan wanneer de kosten de te verwachten baten sterk overschrijden. Hierbij worden niet enkel baten uitgedrukt in geldwaarde (monetaire baten) in rekening gebracht, maar ook kwalitatief beschreven baten
- op basis van financiële haalbaarheid: de totale kosten van het maatregelenprogramma zijn niet proportioneel ten opzichte van de financiële mogelijkheden (draagkracht) van de industrie, de landbouw, de huishoudens en de overheid (doelgroepen)

- gegeven de impact die niet vermeden kan worden omwille van de menselijke activiteiten of verontreiniging wordt de hoogst mogelijke ecologische en chemische toestand bereikt voor oppervlaktewater
- gegeven de impact die niet vermeden kan worden omwille van de menselijke activiteiten of verontreiniging wordt de minste mogelijke verslechtering in de grondwatertoestand nagestreefd
- geen verdere achteruitgang van de toestand in het aangetaste waterlichaam is toegestaan
- het bepalen en onderbouwen van de minder strenge milieudoelstellingen worden in de stroomgebiedbeheerplannen opgenomen en elke zesjaarlijkse cyclus herzien

2.3 Tijdelijke achteruitgang

Een tijdelijke achteruitgang van de toestand van waterlichamen is niet strijdig met de voorschriften van deze richtlijn, indien deze het resultaat is van omstandigheden die zich door een natuurlijke oorzaak of overmacht voordoen en die uitzonderlijk zijn of niet redelijkerwijze waren te voorzien, met name extreme overstromingen of lange droogteperiodes, of het gevolg is van omstandigheden die zijn veroorzaakt door redelijkerwijs niet te voorziene ongevallen (KRW art. 4.6, DIW art. 1.7.2.5.3).

In eerdere stroomgebiedbeheerplannen werd achteruitgang van een waterlichaam beoordeeld op basis van de eindbeoordeling van alle kwaliteitselementen samen. Met de uitspraak in het Weser-arrest³ werd duidelijk dat:

- achteruitgang vaststaat zodra de toestand van ten minste een van de kwaliteitselementen een klasse achteruitgaat, zelfs als die achteruitgang niet tot gevolg heeft dat het oppervlaktewaterlichaam in het algemeen wordt ingedeeld in een lagere klasse
- Indien een kwaliteitselement zich reeds in de laagste klasse bevindt, vormt iedere achteruitgang van dat element een „achteruitgang van de toestand” van een oppervlaktewaterlichaam

Achteruitgang - waaronder tijdelijke achteruitgang - kan dus optreden via een enkel kwaliteitselement, ook al blijven de andere constant of verbeteren ze zelfs.

Bij de beoordeling van de toestand van een waterlichaam, en zeker bij de beoordeling van mogelijke achteruitgang, is er een inherent risico op een verkeerde beoordeling omwille van bv. statistische onzekerheid op de metingen (door meetfout of te klein aantal metingen, ...). Indien dit tot een (schijnbare) achteruitgang leidt is het niet de bedoeling om hiervoor een afwijking in te roepen maar moet dit onderbouwd worden als een ‘misclassification’⁴.

³ <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2015-07/cp150074nl.pdf>

⁴ CIS-richtsnoer 13 ‘classification of ecological status and potential’ (EC, 2009) - hoofdstuk 5

Voorbeelden van “misclassification” in het CIS Guidance document 13 – “Overall approach to the classification of ecological status and ecological potential”

(zie bijlage 6.1)

Deze Annex bevat voorbeelden aangereikt door de verschillende lidstaten. Opname in de Annex wil echter niet zeggen dat dit voorbeeld juridisch getoetst is, gezien dit enkel kan door het Hof van Justitie.

- Statistische onzekerheid op de metingen (door meetfout of te klein aantal metingen, ...)
- Een kwaliteitselement of parameter die voorheen nog niet in kaart was gebracht, waardoor de eindbeoordeling slechter uitvalt dan voorheen

Naar analogie met de afwijkingsmogelijkheid ‘termijnverlenging’ gelden ook hier naast het aantonen van de oorzaken een aantal **verplichtingen**:

- alle haalbare maatregelen worden getroffen om de verdere achteruitgang van de toestand te voorkomen zodat het bereiken van de milieudoelstellingen bij andere, niet door de omstandigheden getroffen oppervlaktewaterlichamen of grondwaterlichamen, niet in het gedrang wordt gebracht. Deze maatregelen mogen het herstel van de toestand van het oppervlaktewaterlichaam of grondwaterlichaam niet in de weg staan wanneer de achteruitgang verdwenen is
- het oppervlaktewaterlichaam of grondwaterlichaam moet zo snel als redelijkerwijs haalbaar worden hersteld in de toestand waarin het zich bevond voordat de gevolgen van die omstandigheden intraden, behalve indien dit niet mogelijk is omwille van het feit dat:
 - a) de vereiste verbeteringen technisch niet haalbaar zijn
 - b) de kostprijs van die maatregelen onevenredig hoog is
 - c) de natuurlijke omstandigheden een tijdige verbetering van de toestand van het desbetreffende oppervlaktewaterlichaam of grondwaterlichaam beletten

De effecten van die omstandigheden worden jaarlijks geëvalueerd.

2.4 Nieuwe verandering of nieuwe activiteiten van duurzame menselijke ontwikkeling

Deze afwijkingsmogelijkheid kan van toepassing zijn in 2 verschillende gevallen (KRW art. 4.7), telkens met een andere voorwaarde:

- het niet bereiken van een goede grondwatertoestand, een goede ecologische toestand, of in voorkomend geval een goed ecologisch potentieel, of het niet voorkomen van achteruitgang van de toestand van een oppervlakte- of grondwaterlichaam is het gevolg van **nieuwe veranderingen** van de fysische kenmerken van een oppervlaktewaterlichaam of wijzigingen in de stand van grondwaterlichamen
- het niet voorkomen van achteruitgang van een zeer goede toestand van een oppervlaktewaterlichaam naar een goede toestand is het gevolg van **nieuwe duurzame activiteiten van menselijke ontwikkeling**

Het DIW (art. 1.7.2.5.4) formuleert deze mogelijkheid nog specifieker:

- “Het niet bereiken van de goede toestand van een grondwaterlichaam, de goede ecologische toestand van een oppervlaktewaterlichaam, het goed ecologisch potentieel van een kunstmatig of sterk veranderd oppervlaktewaterlichaam of het niet voorkomen van achteruitgang van de toestand van

een grondwaterlichaam of een oppervlaktewaterlichaam houdt geen schending in van de vastgestelde milieudoelstellingen als dat het gevolg is van nieuwe veranderingen in de fysische kenmerken van een oppervlaktewaterlichaam of indirecte wijzigingen in de grondwaterstand, wegens:

- activiteiten van groot maatschappelijk belang met betrekking tot de scheepvaart, havenfaciliteiten, openbare voorzieningen voor water bestemd voor menselijke consumptie, of hernieuwbare energieopwekking;*
- de bescherming tegen overstromingen van vergunde of vergund geachte gebouwen en infrastructuur, buiten afgebakende overstromingsgebieden;*
- relevante activiteiten voor het bereiken van de overstromingsrisicobeheerdoelstellingen.”*

Voorbeelden van “nieuwe verandering” in het CIS Guidance Document No. 36 – “Exemptions to the Environmental Objectives according to Article 4(7)”

(zie bijlage 6.1)

De voorbeelden geven activiteiten van groot maatschappelijk belang aan waarbinnen projecten in aanmerking kunnen komen voor een afwijking onder “nieuwe verandering”. Er kan echter niet omgekeerd gesteld worden dat elk project in deze sectoren daarom in aanmerking komt voor een afwijking.

- Aanleg hogesnelheidslijn
- Overstromingsbescherming
- Drinkwatervoorziening
- Hydro-energie

Ook hier gelden naast het aantonen van de oorzaken nog een aantal **verplichtingen**:

- alle haalbare stappen en maatregelen worden genomen om de negatieve effecten op de toestand van het oppervlaktewaterlichaam of het grondwaterlichaam tegen te gaan
- het doel dat met die veranderingen of wijzigingen van het oppervlaktewaterlichaam of grondwaterlichaam wordt gediend kan niet worden bereikt met andere voor het milieu aanmerkelijk gunstiger middelen, omdat dit technisch niet haalbaar is of onevenredig hoge kosten zou meebrengen

Het Weser arrest heeft ertoe geleid dat het begrip ‘achteruitgang’ scherper werd gesteld. Als gevolg hiervan werd op Europees niveau en ook in Vlaanderen een nieuwe aanpak uitgewerkt voor het beoordelen van de effecten op de toestand van oppervlaktewater- en grondwaterlichamen en werden ook richtlijnen uitgewerkt om afwijkingen te onderbouwen (zie ook 5.2.3).

2.5 Verplichtingen die bij het gebruik van afwijkingsmogelijkheden altijd van toepassing zijn

Wanneer voor een bepaald waterlichaam een afwijking vooropgesteld wordt, dan moet deze expliciet in het stroomgebiedbeheerplan (SGBP) vermeld worden, alsook de achterliggende motivatie hiervoor.

In alle gevallen moeten alle haalbare stappen ondernomen worden om de best mogelijke toestand te bereiken, m.a.w. een afwijking is geen vrijgeleide voor het niet ondernemen van actie.

De in een stroomgebiedbeheerplan vooropgestelde afwijkingen worden getoetst en zo nodig bijgesteld in het volgend stroomgebiedbeheerplan.

Wanneer voor een bepaald waterlichaam gebruik gemaakt wordt van een afwijking, dan mag dit het bereiken van de doelstellingen in andere waterlichamen niet in het gedrang brengen. Of met andere woorden het toepassen van een afwijking in een bepaald waterlichaam mag niet als argument gebruikt worden om ook in één of meerdere stroomafwaarts gelegen waterlichamen een afwijking toe te passen.

Met uitzondering van de tijdelijke achteruitgang en de nieuwe veranderingen mag het toepassen van een afwijking in geen geval een achteruitgang tegenover de huidige toestand inhouden (stand still principe).

Bij het toepassen van afwijkingen moet tenminste hetzelfde beschermingsniveau gegarandeerd worden als wordt opgelegd door andere Europese richtlijnen. Hier lijkt de belangrijkste interactie te bestaan met IHD (instandhoudingsdoelstellingen). Indien een afwijking op KRW-doelstellingen de IHD zou in het gedrang brengen dient dit dus vermeden te worden, tenzij die afwijking ook conform de IHD geldig zou zijn. In de IHD-context is er immers een kleinere niche aan beschikbare argumenten en is een afwijking op het behalen van de doestellingen bijgevolg moeilijker te onderbouwen.

2.6 Samenvatting afwijkingsmogelijkheden

Tabel 1 geeft samenvattend de afwijkingsmogelijkheden weer.

Tabel 1: Samenvatting van de afwijkingsmogelijkheden

Afwijking	Reden	Onderbouwing
Termijnverlenging	technisch onhaalbaar	<ul style="list-style-type: none"> - geen technische oplossing beschikbaar - er is meer tijd nodig om het probleem op te lossen dan er beschikbaar is - er is onvoldoende informatie beschikbaar over de oorzaak van het probleem
	disproportionele kosten	<ul style="list-style-type: none"> - onredelijkheid van de kosten: de kosten van een scenario zijn niet in verhouding met de baten - financiële haalbaarheid voor de doelgroepen
	natuurlijke omstandigheden	trage natuurlijke herstelritmes zoals: <ul style="list-style-type: none"> - hydrogeologische processen in het grondwater - herstel van biologische gemeenschappen
Minder strenge doelstellingen	waterlichamen zijn dermate aangetast door menselijke activiteiten dat het behalen van de goede toestand onredelijk of disproportioneel kostelijk zou zijn	<ul style="list-style-type: none"> - de socio-economische en milieu-gerelateerde behoeften voor de mens kunnen niet op een andere manier bereikt worden die significant beter is voor het milieu en geen disproportionele kosten veroorzaakt - gegeven de impact die niet vermeden kan worden omwille van de menselijke activiteiten of verontreiniging wordt de hoogst mogelijke ecologische en chemische toestand bereikt voor oppervlaktewater / de minst mogelijke verslechtering in de grondwatertoestand nagestreefd - geen verdere achteruitgang van de toestand in het aangetaste waterlichaam - het bepalen en onderbouwen van de minder strenge milieudoelstellingen worden in de SGBP opgenomen en elke zesjaarlijkse cyclus herzien
Tijdelijke achteruitgang	misclassificatie (schijnbare achteruitgang)	<ul style="list-style-type: none"> - statistische onzekerheid op de metingen - nieuwe kennis, niet eerder gemeten parameters
	tijdelijke achteruitgang	<ul style="list-style-type: none"> - extreme overstromingen en langdurige droogte - calamiteiten
Nieuwe verandering of nieuwe activiteiten van duurzame menselijke ontwikkeling	het niet voorkomen van achteruitgang van de toestand (excl. zeer goed naar goed) en/of niet bereiken van een goede toestand / potentieel	nieuwe veranderingen van de fysische kenmerken van een oppervlaktewaterlichaam of wijzigingen in de stand van grondwaterlichamen, wegens: <ul style="list-style-type: none"> - activiteiten van groot maatschappelijk belang met betrekking tot de scheepvaart, havenfaciliteiten, openbare voorzieningen voor water bestemd voor menselijke consumptie, of hernieuwbare energieopwekking - de bescherming tegen overstromingen van vergunde of vergund geachte gebouwen en infrastructuur, buiten afgebakende overstromingsgebieden - relevante activiteiten voor het bereiken van de overstromingsrisicobeheerdoelstellingen
	het niet voorkomen van achteruitgang van een zeer goede toestand naar een goede toestand	nieuwe duurzame activiteiten van menselijke ontwikkeling

3 DE AANPAK IN DE VOORBIJE STROOMGEBIED-BEHEERPLANNEN

3.1 Stroomgebiedbeheerplannen 2010-2015

3.1.1 Alle waterlichamen in de goede toestand

Voor de waterlichamen waarvoor het niet haalbaar bleek om de goede toestand in 2015 te bekomen werd in de eerste stroomgebiedbeheerplannen (2010-2015) enkel gebruik gemaakt van termijnverlenging. In veel gevallen ontbrak immers nog de informatie om te kunnen oordelen of een minder strenge milieudoelstelling al dan niet nodig was, alsook de informatie om het niveau te kunnen bepalen waarop die minder strenge milieudoelstelling zich dan zou moeten situeren.

De termijnverlenging werd verantwoord op basis van technische onhaalbaarheid voor alle oppervlaktewaterlichamen en op basis van natuurlijke omstandigheden voor 35 van de 42 grondwaterlichamen. Voor oppervlaktewaterlichamen werd de technische haalbaarheid beoordeeld aan de hand van het aan de hand van modellering van fysisch-chemische parameters in combinatie met expertenoordeel.

Voor de beoordeling van het al dan niet kunnen bereiken van de goede kwantitatieve toestand voor de grondwaterlichamen in 2015 werd gekeken naar stijghoogtereeksen die een beeld schetsen van de evolutie van het grondwaterpeil. De beoordeling van het al dan niet kunnen bereiken van de goede chemische toestand in 2015 gebeurde op basis van expertenadvies.

3.1.2 Voorkomen van achteruitgang

Gezien de algehele beoordeling van de toestand van de waterlichamen voor de eerste keer gebeurde naar aanleiding van deze eerste generatie stroomgebiedbeheerplannen, werden nog geen gevallen van achteruitgang vastgesteld.

3.1.3 Beoordeling door de Europese Commissie

Eind 2012 publiceerde de Europese Commissie een beoordeling van de eerste stroomgebiedbeheerplannen. Dit rapport⁵ geeft 4 specifieke aanbevelingen in het kader van afwijkingen in de Vlaamse plannen:

- *There have been a large number of exemptions applied in this first cycle of RBMPs. While the WFD does provide for exemptions, there are specific criteria that must be fulfilled for their use to be justified. The application of exemptions needs to be more transparent and the reasons for the exemptions should be clearly justified in the plans. In particular, a complete justification of technical feasibility and disproportionate costs should be included in the RBMPs.*
- *The high number of exemptions applied in these first RBMPs is a cause for concern. Flanders should take all necessary measures to bring down the number of exemptions for the next cycle, including the needed improvements in the characterisation process, monitoring networks and status assessment methods, as well as reducing significantly the degree of uncertainties.*
- *It is unclear whether there are new physical modifications planned in RBMPs. If this is the case, the use of exemptions under Article 4(7) should be based on a thorough assessment of all the*

⁵ https://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/pdf/3rd_report/CWD-2012-379_EN-Vol3_BE.pdf

steps as requested by the WFD, in particular an assessment of whether the project is of overriding public interest and whether the benefits to society outweigh the environmental degradation, and regarding the absence of alternatives that would be a better environmental option. Furthermore, these projects may only be carried out when all possible measures are taken to mitigate the adverse impact on the status of the water. All conditions for the application of Article 4(7) in individual projects must be explained and justified in the RBMPs as early in the project planning as possible.

- *Meaningful information regarding the scope, timing and funding of the measures should be included in the PoM so that the approach to achieve the objectives is clear. All the relevant information on basic and supplementary measures should be included in the summary of the PoM to ensure transparency of the planned actions for the achievement of the environmental objectives set out in the WFD.*

Deze aanbevelingen werden in rekening gebracht om de methodologie voor onderbouwing van de afwijkingen voor de tweede generatie waterbeheerplannen uit te werken en toe te passen.

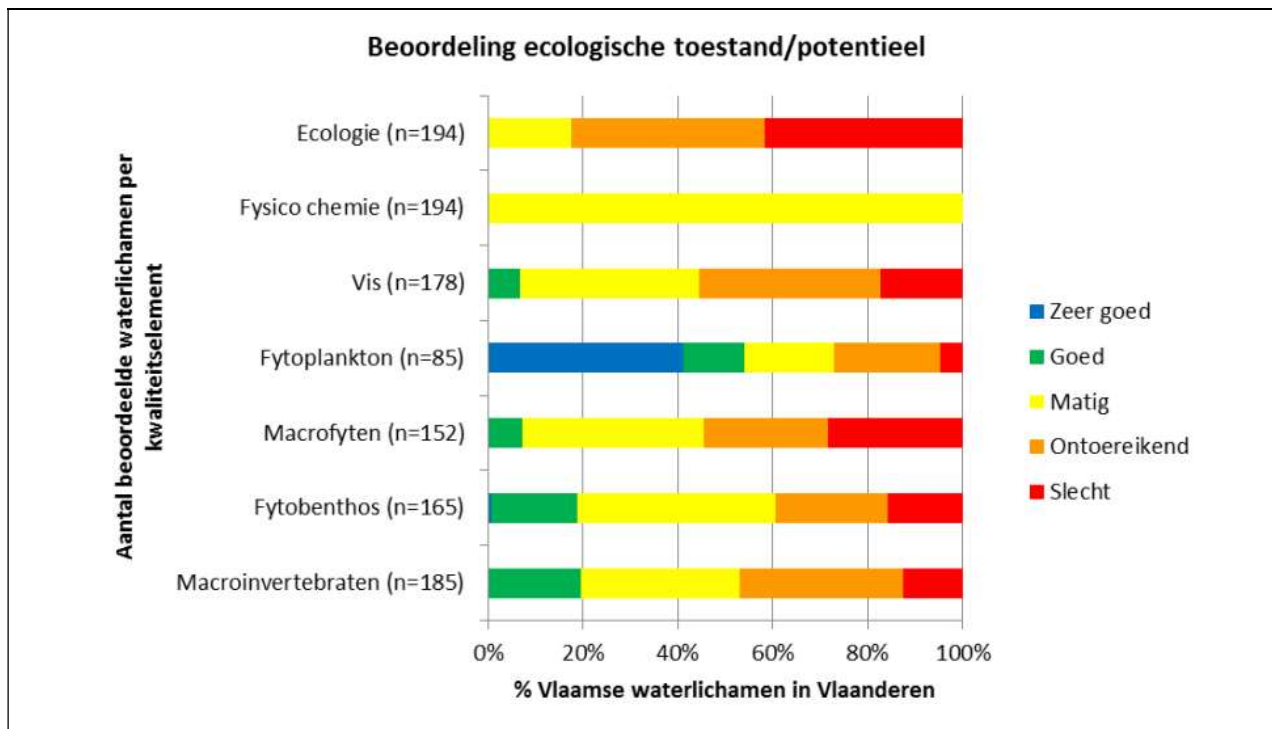
3.2 Stroomgebiedbeheerplannen 2016-2021

3.2.1 Alle waterlichamen in de goede toestand

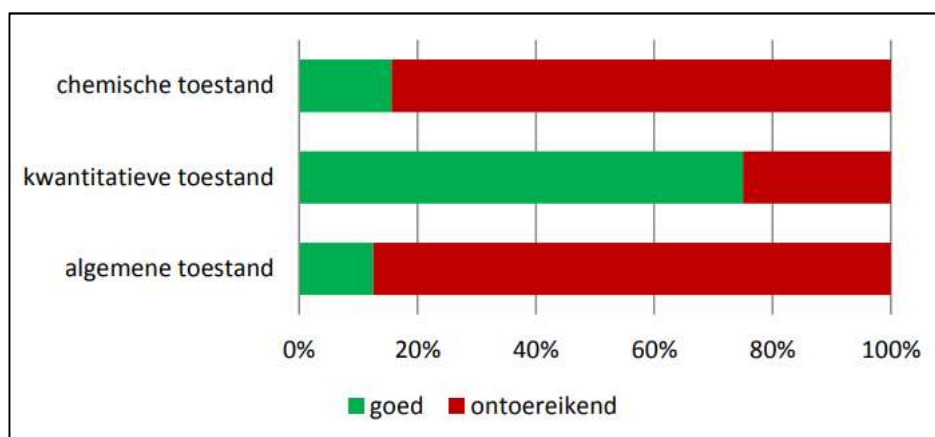
Bij de opmaak van de tweede generatie stroomgebiedbeheerplannen⁶ bleek opnieuw dat geen enkel Vlaams oppervlaktewaterlichaam al in de goede toestand was (beoordeling over de meetjaren 2010-2011-2012). Hierin speelt de “one-out-all-out”-beoordelingsmethode een belangrijke rol. Geen enkel waterlichaam scoort goed op vlak van fysisch-chemische waterkwaliteit. Per individueel biologisch kwaliteitselement afzonderlijk scoort telkens 10% à 20% wel “goed”.

Voor 34 grondwaterlichamen is de kwantitatieve toestand goed en voor 9 de chemische toestand. Als beide gecombineerd worden (onder “one-out-all-out”) voor de algemene goede toestand scoren 8 van de 42 grondwaterlichamen “goed” in Vlaanderen.

⁶ Zie bv. https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/stroomgebiedbeheerplannen/stroomgebiedbeheerplannen-2016-2021/documenten/Samenvatting_Vlaamse_delen_ISGD_Schelde_en_Maas.pdf

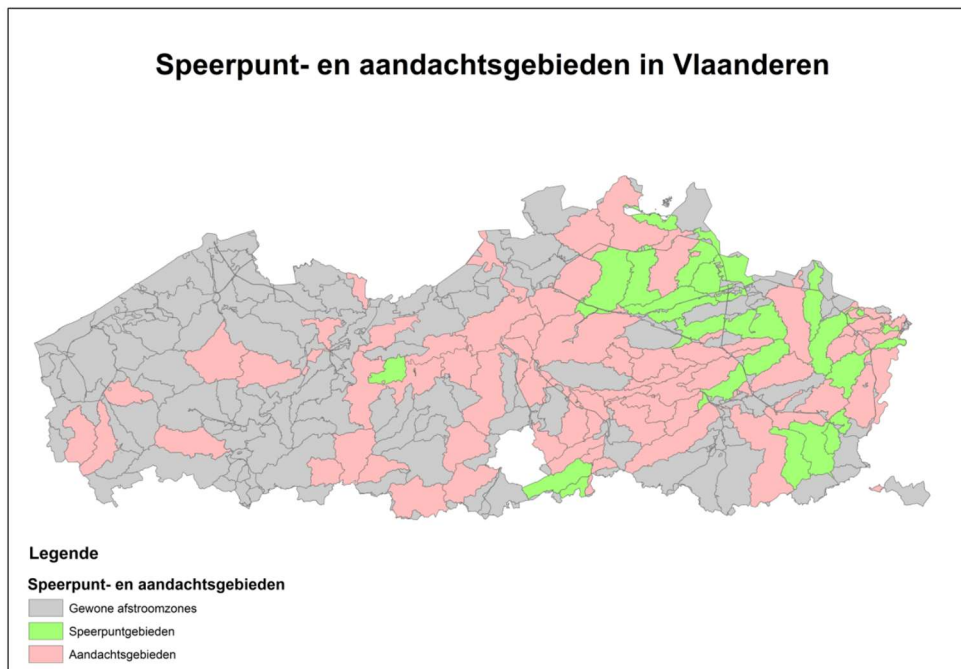
Figuur 1: Ecologische toestandsbeoordeling Vlaanderen volgens de SGBP2: percentage waterlichamen per kwaliteitsklasse voor elk kwaliteitselement (met n het aantal bemonsterde waterlichamen) en een eindbeoordeling voor de ecologische toestand op basis van one-out-all-out

Figuur 2: Toestandsbeoordeling grondwater volgens de SGBP2: percentage grondwaterlichamen in goede of ontoereikende toestand

De stroomgebiedbeheerplannen 2016-2021 motiveren voor de meeste waterlichamen (178 Vlaamse oppervlaktewaterlichamen en 34 grondwaterlichamen) een termijnverlenging voorbij 2021 wegens technische onhaalbaarheid, disproportionele kosten en/of natuurlijke omstandigheden.

Van 17 oppervlaktewaterlichamen - aangeduid als "speerpuntgebieden" - werd de goede toestand wel haalbaar geacht tegen 2021, mits daar de geplande inspanningen werden uitgevoerd. Daarnaast werden 56 "aandachtsgebieden" aangewezen; dit zijn Vlaamse waterlichamen waar de goede toestand haalbaar geacht werd tegen 2027 of waar een sterke lokale dynamiek aanwezig was om acties uit te voeren die in aanzienlijke mate bijdragen aan een verbetering.

Figuur 3: Situering speerpuntgebieden en aandachtsgebieden voor oppervlaktewater in de stroomgebiedbeheerplannen 2016-2021

De methodiek voor de onderbouwing van de afwijkingen werd verder uitgewerkt, en per waterlichaam werd de onderbouwing geëvalueerd en gedocumenteerd. Voor de motivering van de afwijkingen werd gebruik gemaakt van beleidsondersteunende instrumenten (de Maatregelenkostenmodule Water) en expertbeoordeling.

Bij grondwaterlichamen wordt een termijnverlenging omwille van natuurlijke omstandigheden als argument gebruikt omwille van de (zeer) trage herstelritmes (traagheid grondwaterstromingen en geochemische processen ten opzichte van de termijn van de planperiode).

3.2.2 Voorkomen van achteruitgang

De tijdelijke achteruitgang voor een of meerdere biologische kwaliteitselementen in 13 Vlaamse oppervlaktewaterlichamen werd beoordeeld als missclassificatie. De geobserveerde achteruitgang was te wijten aan natuurlijke fluctuaties of heeft zich intussen hersteld. De tijdelijke achteruitgang in twee grondwaterlichamen diende verder onderzocht te worden.

Er werd geen gebruik gemaakt van de afwijkingsmogelijkheid voor zogenaamde “nieuwe veranderingen”. Mogelijke projecten die aan deze voorwaarden hadden kunnen voldoen waren nog niet ver genoeg uitgewerkt om op basis van de beschikbare informatie te kunnen inschatten of ze een achteruitgang van de toestand zouden veroorzaken. De nood aan (en onderbouwing van) deze afwijkingsmogelijkheid zou uit het verder vergunningsproces moeten blijken.

3.2.3 Beoordeling door de Europese Commissie

De nieuwe beoordeling van de Europese Commissie⁷ concludeerde dat er verbeteringen waren maar verdere uitwerking noodzakelijk is:

- *The overall significant and stagnant number of exemptions which are still applied in the second RBMP is an issue of concern and an important number of unknowns regarding the timeframe for the achievement of the objectives remains. Efforts need to be continued to implement the required measures in order to ensure the timely achievement of the WFD objectives. Improvements have been made in terms of the justification of exemptions compared to the first RBMPs, which should be further continued for the different justifications in all regions.*
- *Cost-effectiveness analyses should be conducted and details provided of prioritisation of measures based on the cost-effectiveness analyses.*
- *The RBMPs should clearly identify the gap to good status for individual pressures and water bodies, and the PoM should be designed and implemented to close that gap*

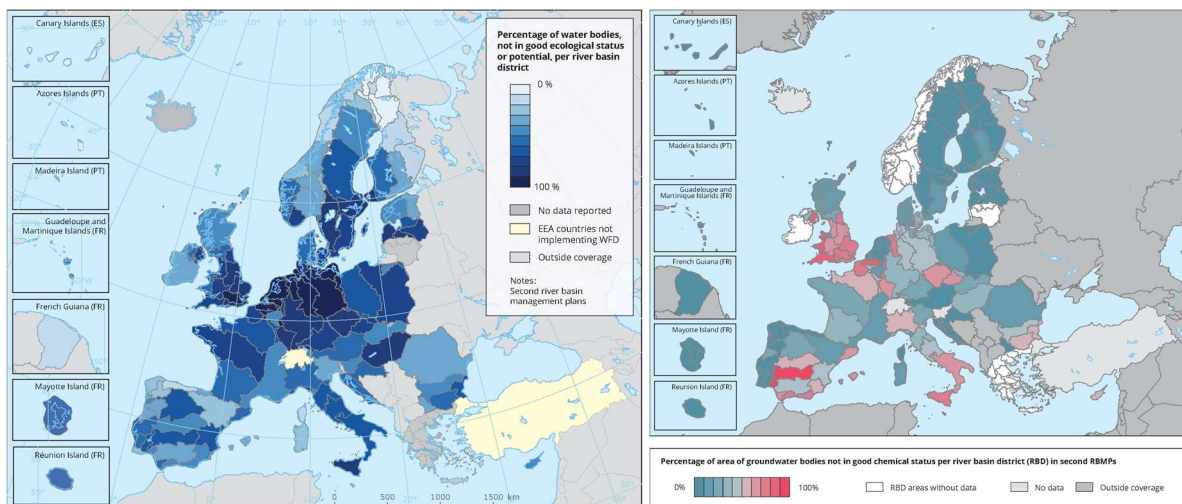
⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=SWD:2019:37:FIN&qid=1551205988853&from=EN>

4 DE VOORBEREIDING VAN DE DERDE PLANCYCLUS

4.1 Overzicht Europa en activiteiten CIS

Het rapport *European waters — Assessment of status and pressures 2018*⁸ geeft het meest actuele overzicht van het doelbereik “goede toestand” in de Europese Unie: (selectie uit “Key messages”)

- Van de verschillende waterlichamen die door de kaderrichtlijn Water (KRW) in heel Europa worden erkend, hebben de grondwateren over het algemeen de beste toestand. De goede chemische toestand is bereikt voor 74 % van het grondwatergebied, terwijl 89 % van het gebied een goede kwantitatieve toestand heeft bereikt.
- Ongeveer 40 % van het oppervlaktewater (rivieren, meren en overgangs- en kustwateren) bevindt zich in een goede ecologische toestand of potentieel, en slechts 38 % is in goede chemische toestand.
- In de meeste lidstaten zijn enkele prioritaire stoffen verantwoordelijk voor een slechte chemische toestand, waarvan kwik de meest voorkomende is. Als kwik en andere alomtegenwoordige prioritaire stoffen zouden worden weggelaten, zou slechts 3 % van de oppervlaktewaterlichamen niet in staat zijn om een goede chemische toestand te bereiken. Uit de verbeteringen voor afzonderlijke stoffen blijkt dat de lidstaten vooruitgang boeken bij het aanpakken van de verontreinigingsbronnen.

Figuur 4: Europees Milieuagentschap – data en kaarten – links: “Percentage of water bodies, not in good ecological status or potential, per river basic district” – rechts: “Percentage of area of groundwater bodies not in good chemical status per river basin district (RBD) in second RBMPs”

- Over het geheel genomen vertonen de tweede SGBP's een beperkte verandering in de toestand, aangezien de meeste waterlichamen in beide cycli dezelfde toestand hebben. Verbeteringen zijn meestal zichtbaar op het niveau van de afzonderlijke kwaliteitselementen of verontreinigende stoffen, maar vertalen zich vaak niet in verbeterde toestand in het algemeen.
- De belangrijkste significante druk op oppervlaktewaterlichamen is de hydromorfologische druk (40 %), de verontreiniging via diffuse bronnen (38 %) met name uit de landbouw, de atmosferische depositie (38 %) van met name kwik, en ten slotte puntbronnen (18 %) en wateronttrekking (7 %).

⁸ https://www.eea.europa.eu/publications/state-of-water/at_download/file

- De lidstaten hebben aanzienlijke inspanningen geleverd om de waterkwaliteit te verbeteren of de druk op de hydromorfologie te verminderen. Enkele van de maatregelen hebben onmiddellijk effect gehad; andere zullen op langere termijn tot verbeteringen leiden.

De figuren illustreren goed de situatie waarin Vlaanderen, samen met veel buurregio's, vaststelt dat de goede toestand nagenoeg nergens bereikt wordt. Opnieuw speelt het "one-out-all-out" een belangrijke rol, samen met de vaststelling dat in de betrokken stroomgebieden beduidend meer gemonitord wordt.

Naar aanleiding van het rapport van het Europees Milieuagentschap, dat nogmaals het veelvuldig gebruik van afwijkingen illustreerde, werd binnen de CIS een specifieke werking opgestart om na te denken over verdere implementatie van de kaderrichtlijn Water en meer specifiek de deadline van 2027, wanneer de mogelijkheden voor termijnverlenging wegens technische onmogelijkheden of disproportionele kosten vervallen. Enerzijds blijkt immers dat voor een groot aantal waterlichamen de doelstellingen niet zullen gehaald worden, anderzijds waren noch Commissie noch lidstaten enthousiast voor het uitgebreid toepassen van minder strenge doelstellingen in de derde generatie stroomgebiedbeheerplannen.

Deze werking paste ook in de zgn. *Fitness check* van de kaderrichtlijn Water; de verplichting van de Commissie om uiterlijk in 2019 de richtlijn te toetsen en zo nodig wijzigingen voor te stellen (KRW art. 19). De conclusie van deze toetsing⁹ in 2019 is beknopt samen te vatten als *"the Directive [is] fit for purpose, with some scope to improve"*.

In 2020 gaf de Commissie vervolgens aan dat *"the Water Framework Directive would not be opened up for revision, confirming the need to focus on supporting implementation and enforcement without changing the directive"*.

Het doorlopen proces klaarde wel een aantal interpretatieverschillen uit over de toepassing van afwijkingen, waaronder de toepassing van "state of play" dan wel "forecast".

4.2 State of play versus forecast

De Europese Commissie heeft bij de evaluatie van de SGBP en de rapportering van afwijkingen door de lidstaten vastgesteld dat er 2 interpretaties voor invulling van afwijkingen toegepast werden:

- In de "state of play"-benadering evalueert een lidstaat tijdens de opmaak van het SGBP of de doelstellingen bereikt zullen worden (dus pre-2021 voor SGBP 2022-2027).
Elk waterlichaam dat niet goed scoort (of niet verwacht wordt goed te scoren aan het eind van het lopend SGBP) is het voorwerp van een afwijking.
- In de andere benadering, de "forecast"-benadering, evalueert een lidstaat of de doelstellingen zullen bereikt worden op het einde van het nieuwe SGBP (dus in 2027 voor de SGBP 2022-2027)

Waar de "state of play" dus een rapportering en evaluatie van de gedane inspanningen omvat, omvat de "forecast" een voorspelling van het effect van de nieuwe engagementen. De Europese Commissie beschouwt de "state of play"-benadering als beter aansluitend bij de kaderrichtlijn Water.

⁹ https://ec.europa.eu/environment/water/fitness_check_of_the_eu_water_legislation/

Uittreksel uit “Discussion paper on the application of exemptions according to Article 4(4) in the 2021 RBMPs”

(zie Bijlage 6.2 voor volledige tekst)

This practice based on "forecast" appears to be at odds with the provisions of Article 4(4)c that states that extensions are possible up to a maximum of "two further updates" of the RBMP. Given that the third reason (natural conditions) is not limited in time, the reference to "two further updates" is rendered ineffective and is actually limited to "one further update" of the RBMP (that of 2015) for reasons of technical feasibility or disproportionate costs. In practice this approach makes it impossible to apply Article 4(4) for these reasons in the 2021 RBMP.

On the other hand, the "state of play" practice of applying Article 4(4) appears to be coherent with the provisions of that article. There is nothing in the WFD that prevents Member States from applying Article 4(4) time extension based on disproportionate cost and/or technical feasibility in the 2021 RBMPs. Even if the achievement of good status or potential by 2027 is uncertain, it is possible to use these reasons to spread the implementation of measures to the third cycle 2021-2027. The review clause in the WFD requires Member States to review the objectives, the exemptions and the measures in preparation of the following update of the RBMP in 2027. This provides an opportunity for Member States to revise their decisions in light of new evidence and information.

In summary, a "state of play" approach would be in line with WFD provisions and afford full use of Article 4(4) in the 2021 RBMPs. It would thus appear to be a reliable basis for river basin management planning by Member States in 2021.

5 DE AANPAK VAN AFWIJkingEN IN DE DERDE GENERATIE STROOMGEBIEDBEHEERPLANNEN IN VLAANDEREN

5.1 Alle waterlichamen in de goede toestand

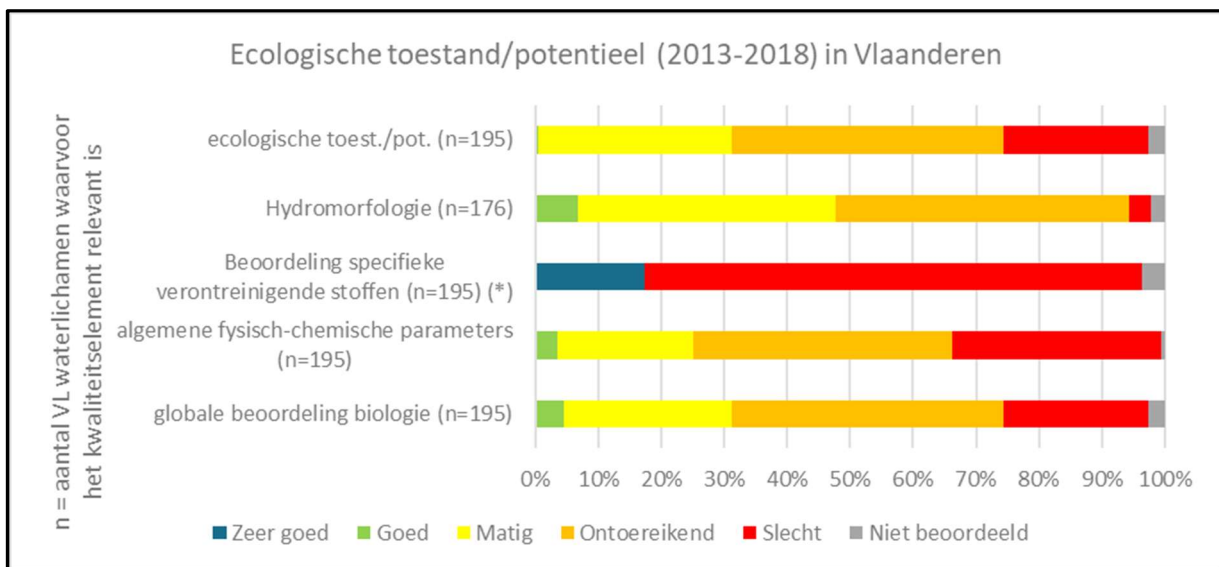
Zoals toegelicht in Hoofdstuk 4 werd de aanpak ontdudd: enerzijds wordt de rapportering van afwijkingen overeenkomstig de “state of play”-benadering toegelicht, anderzijds wordt aangegeven wat de verwachte resultaten zijn van het nieuwe plan onder de vorm van een toekomstverkenning met aangepaste plandoelstellingen.

De overstromingsrisicobeheerdoelstellingen en het waterschaarste- en droogterisicobeheerplan vallen niet onder de rapporteringsplicht voor afwijkingen. De overstromingsrichtlijn legt geen termijnen op voor het realiseren van de overstromingsrisicobeheerdoelstellingen. Voor droogte gelden evenmin specifieke uitvoeringstermijnen, wat impliceert dat ook hiervoor geen rapportering over afwijkingen van toepassing is.

5.1.1 Te rapporteren afwijkingen naar aanleiding van opmaak SGBP3

5.1.1.1 Welke toestand werd bereikt in oppervlaktewater en grondwater

In Vlaanderen behaalt slechts 1 van de 195 Vlaamse oppervlaktewaterlichamen het goed ecologisch potentieel of de goede ecologische toestand (Figuur 5, beoordeling op basis van de periode 2016-2018).

Figuur 5: Beoordeling ecologische toestand/potentieel van de Vlaamse waterlichamen (2013-2018)

Een aantal stoffen behorend tot de chemische toestand (o.a. kwik) scoort systematisch “niet goed” in elk waterlichaam waarin gemeten werd. Deze stoffen staan bovendien bekend als “alomtegenwoordige stoffen”. Voor deze stoffen kan dus besloten worden dat ze overal waar ze gemeten zouden worden, aanleiding zouden geven tot een overschrijding van de norm. De chemische toestand wordt daarom op basis van het ‘one out, all out’-principe voor alle Vlaamse waterlichamen als “niet goed” beoordeeld.

Van de 42 grondwaterlichamen zijn er in de huidige beoordeling (referentiejaar 2018) 15 in goede toestand. Indien er enkel naar kwantitatieve toestand gekeken wordt zijn er 33 goed, voor chemische toestand dan weer 19.

In kader van de rapportering dient er dus voor 194 oppervlaktewaterlichamen en voor 27 grondwaterlichamen beroep gedaan te worden op een afwijking. Gezien Vlaanderen nog geen gebruik wenst te maken van minder strenge doelstellingen moet beroep gedaan worden op termijnverlenging.

Tabel 2: Beoordeling van de grondwaterlichamen

Freatisch GWL	Chemische beoordeling	Kwantitatieve beoordeling	Eindbeoordeling	SGD
BLKS_0160_GWL_1M				Maas
BLKS_0160_GWL_1S				Schelde
BLKS_0400_GWL_1M				Maas
BLKS_0400_GWL_1S				Schelde
BLKS_0600_GWL_1		N -		Schelde
BLKS_0600_GWL_3				Schelde
BLKS_1000_GWL_1S				Schelde
BLKS_1100_GWL_1M				Maas
BLKS_1100_GWL_1S				Schelde
CKS_0200_GWL_1				Schelde
CKS_0200_GWL_2				Maas
CKS_0220_GWL_1				Maas
CKS_0250_GWL_1				Schelde
CVS_0100_GWL_1				Schelde
CVS_0160_GWL_1				Schelde
CVS_0600_GWL_1				Schelde
CVS_0800_GWL_1				Schelde
CVS_0800_GWL_3				Schelde
KPS_0120_GWL_1				Schelde
KPS_0120_GWL_2	N +		N +	Schelde
KPS_0160_GWL_1				Schelde
KPS_0160_GWL_2	N +	N -		Schelde
KPS_0160_GWL_3	N +		N +	Schelde
MS_0100_GWL_1				Maas
MS_0200_GWL_1				Maas
MS_0200_GWL_2	N +		N +	Maas

Gespannen GWL	Chemische beoordeling	Kwantitatieve beoordeling	Eindbeoordeling	SGD
BLKS_0400_GWL_2M				Maas
BLKS_0400_GWL_2S	N +			Schelde
BLKS_0600_GWL_2		N +	N +	Schelde
BLKS_1000_GWL_2s				Schelde
BLKS_1100_GWL_2M				Maas
BLKS_1100_GWL_2S				Schelde
CVS_0400_GWL_1				Schelde
CVS_0600_GWL_2	N +	N +	N +	Schelde
CVS_0800_GWL_2	N +		N +	Schelde
SS_1000_GWL_1	N +			Schelde
SS_1000_GWL_2				Schelde
SS_1300_GWL_1		N -		Schelde
SS_1300_GWL_2				Schelde
SS_1300_GWL_3				Schelde
SS_1300_GWL_4	N +			Schelde
SS_1300_GWL_5	N +		N +	Schelde

Groen = goede toestandsbeoordeling

Rood = ontoereikende toestandsbeoordeling

N+ = beoordeling in 2012 was "ontoereikend", er is een vooruitgang

N- = beoordeling in 2012 was "goed", er is een achteruitgang

5.1.1.2 Vergelijking ecologische toestand met doelstellingen SGBP2

In vergelijking met de doelstellingen van SGBP 2016-2021 werden de plandoelstellingen voor oppervlaktewater niet gehaald, maar wel voor grondwater.

De doelstellingen van SGBP 2016-2021 voor oppervlaktewater waren:

- Het bereiken van de goede toestand in 17 speerpuntgebieden in 2021
- Het bereiken van de goede toestand in 56 aandachtsgebieden in 2027
- Termijnverlenging tot 2027 voor de 122 andere oppervlaktewaterlichamen

De doelstellingen van SGBP 2016-2021 voor grondwater

- Het bereiken (behouden) van een goede toestand in 8 grondwaterlichamen in 2021
- Termijnverlenging tot 2027 voor de andere grondwaterlichamen

5.1.1.3 Onderbouwing rapportering afwijkingen ecologische toestand oppervlaktewater

De termijnverlenging voor de niet-speerpuntgebieden werd in het SGBP 2016-2021 volgens de forecast-methode (voorspelling van de toestand in 2021) onderbouwd door in de eerste plaats te verwijzen naar kostendisproportionaliteit, en vaak ook naar technische haalbaarheid en soms ook naar langdurig natuurlijk herstel. Deze onderbouwing blijft relevant voor de rapportering van afwijkingen onder de “state of play”-benadering.

De onderbouwing zoals geformuleerd in het SGBP 2016-2021 werd gevalideerd tegen de inhoud van het nieuwe SGBP 2022-2027. Het nieuwe maatregelenprogramma weerspiegelt immers het actueel inzicht qua technische haalbaarheid en disproportionele kosten.

Bij de validatie werden volgende aspecten onderzocht:

- Indien er nog steeds onvoldoende inzicht is in de nodige en mogelijke maatregelen voor herstel, is er sprake van een probleem inzake “technische haalbaarheid”;
- Indien voor de concrete uitvoering van de actie (bv. onderzoek, grondverwerving, vergunningsprocedures en uitvoering van de werken) nog meer tijd nodig is, valt dit eveneens onder “technische (on)haalbaarheid”;
- Indien geweten is welke acties noodzakelijk zijn, maar de nodige budgetten niet konden vrijgemaakt worden, is sprake van kostendisproportionaliteit.

Voor waterlichamen in de gebiedsindelingen klasse 4, 5 en 6 (zie verder) wordt dit extra bevestigd gezien ook in SGBP 2022-2027 niet de noodzakelijke middelen beschikbaar zijn gelet op de prioritering.

Voor de 17 speerpuntgebieden van SGBP 2016-2021, waar de verwachting goede toestand in 2021 niet ingelost werd, is een gedetailleerde evaluatie gemaakt. In Bijlage 6.3 wordt het resultaat van deze evaluatie aangegeven. Globaal genomen blijkt “technische haalbaarheid” steeds voor te komen, vooral onder de vorm van moeilijkheden met grondverwerving of met langere uitvoeringstermijnen van projecten (verwerving, onderzoek en studie, aanbesteding ...). Daarnaast duiken nieuwe hindernissen op zoals invasieve exoten en droogte (ook dergelijke ontwikkelingen vallen onder “technische haalbaarheid”). Er is geen enkel speerpuntgebied waar men enkel rekent op natuurlijk herstel na 2021 om de goede toestand te halen.

Tabel 3: Evaluatie 17 speerpuntgebieden SGBP 2016-2021

	Waterlichaam	Bekken	Goed in 2021	(enkel) Natuurlijke omstandigheden	Disproportionele kosten	Technische haalbaarheid
VL05_31	KALKENSE VAART	Benedenschelde	neen	neen	neen	ja
VL05_98	DEMER I	Demer	neen	neen	ja	ja
VL05_113	MOMBEEK	Demer	neen	neen	ja	ja
VL05_114	MUNSTERBEEK	Demer	neen	neen	neen	ja
VL11_117	ZWARTEBEEK	Demer	neen	neen	ja	ja
VL11_83	IJSSE	Dijle en Zenne	neen	neen	neen	ja
VL11_84	LAAN	Dijle en Zenne	neen	neen	ja	ja
VL05_121	AA II	Nete	neen	neen	ja	ja
VL11_123	GROTE NETE I	Nete	neen	neen	ja	ja
VL11_126	KLEINE NETE I	Nete	neen	neen	ja	ja
VL11_127	KLEINE NETE II	Nete	neen	neen	neen	ja
VL05_129	MOLENBEEK - BOLLAAK	Nete	neen	neen	ja	ja
VL05_130	WAMP	Nete	neen	neen	ja	ja
VL11_133	ABEEK	Maas	neen	neen	ja	ja
VL05_135	BOSBEEK	Maas	neen	neen	neen	ja
VL05_146	MERKSKE	Maas	neen	neen	ja	ja
VL17_147	WARMBEEK	Maas	neen	neen	neen	ja

In Bijlage 6.4 wordt voor elk oppervlaktewaterlichaam een overzicht gegeven van de indeling in de stroomgebiedbeheerplannen 2016-2021 en de daarin aangegeven onderbouwing (disproportionaliteit, technische haalbaarheid en natuurlijke omstandigheden), de aparte evaluatie indien het een speerpuntgebied betrof, de voorgestelde gebiedsindeling in de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 en de te rapporteren afwijking die daaruit voortkomt.

“Technische haalbaarheid” wordt (enkel) aangegeven indien dit al het geval was in stroomgebiedbeheerplan 2016-2021 of blijkt uit de evaluatie van de speerpuntgebieden. Voor de waterlichamen waarvoor in het stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 alle noodzakelijke maatregelen voorzien zijn (de klasse 2 en 3) wordt dit niet aangegeven. Voor de andere groepen (klasse 4, 5 en 6) is er een beduidende kans bestaat dat hier nog problemen in verband met “technische haalbaarheid” zijn, maar gezien de belangrijkste reden voor het niet bereiken van de goede toestand de “disproportionele kosten” (via prioritering) zijn, wordt ook hier “technische haalbaarheid” niet aangegeven.

Er is voor gekozen om “natuurlijke omstandigheden” voor alle waterlichamen aan te geven (behalve degene die al in goede toestand zijn), gelet op de doelafstand voor meerdere biologische kwaliteitselementen. Er is geen enkel oppervlaktewaterlichaam waarvoor “natuurlijke omstandigheden” de enige reden is waarom de goede toestand nog niet bereikt werd.

Tabel 4 biedt een overzicht van deze rapportering.

Tabel 4: Overzicht rapportering afwijkingen termijnverlenging oppervlaktewater naar aanleiding van opmaak SGBP 2022-2027

Verantwoording	Maas	Schelde	Vlaanderen
Geen afwijking	1	0	1
Enkel natuurlijke omstandigheden	0	0	0
Technisch onhaalbaar (en natuurlijke omstandigheden)	2	4	6
Disproportionele kosten (en natuurlijke omstandigheden)	8	107	115
Technisch onhaalbaar en disproportionele kosten (en natuurlijke omstandigheden)	7	66	73

5.1.1.4 Rapportering afwijkingen chemische toestand oppervlaktewater

Van de stoffen die geëvalueerd worden voor de chemische toestand zijn een aantal stoffen gekenmerkt als alomtegenwoordig. Het gaat om gebromeerde difenylethers, kwik en kwikverbindingen, polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's), tributyltinverbindingen, perfluorooctaansulfonzuur en zijn derivaten (PFOS), dioxinen en dioxineachtige verbindingen, hexabroom-cyclododecaan (HBCDD), heptachloor en heptachloorepoxide.

Een aantal van deze stoffen scoort systematisch "niet goed" in de waterlichamen waar ze gemeten zijn. Voor deze stoffen kan dus besloten worden dat ze overal waar ze gemeten zouden worden, aanleiding zouden geven tot een overschrijding van de norm. Deze redenering geldt voor heptachloorepoxide in biota, kwik in biota en PFOS in biota wat betreft rivieren en overgangswateren. Bij meren betreft het heptachloorepoxide in biota en kwik in biota.

De chemische toestand wordt daarom op basis van het 'one out, all out'-principe voor alle oppervlaktewaterlichamen als "niet goed" beoordeeld en hiervoor moet dus een afwijking onderbouwd worden.

Voor de prioritaire stoffen die intussen verboden zijn en waarvoor alle lozingen zijn verboden, kan beroep gedaan worden op "natuurlijke omstandigheden". Kwik is een ander verhaal, gezien er nog steeds depositie van deze stof is ten gevolge van de wereldwijde verbranding van fossiele brandstoffen (industrie, verwarming, transport etc.). Gezien er momenteel geen technische oplossing voorhanden is om dit voldoende te beperken, kan ook beroep gedaan worden op de onderbouwing "technische haalbaarheid".

5.1.1.5 Onderbouwing rapportering afwijkingen grondwater

De termijnverlenging van de grondwaterlichamen werd in het SGBP 2016-2021 onderbouwd op basis van langdurig natuurlijk herstel. Ook deze onderbouwing blijft relevant voor de rapportering van afwijkingen. Bij grondwaterlichamen worden we immers geconfronteerd met (zeer) trage herstelritmes. Zelfs indien zeer drastische maatregelen genomen zouden worden om bepaalde antropogene invloeden op het grondwatersysteem volledig weg te nemen, dan nog verbeteren zowel de kwantitatieve als de chemische toestand van grondwaterlichamen zeer langzaam, door de trage grondwaterstroming en de trage reactiesnelheden van geochemische processen in de ondergrond:

- de trage grondwaterstroming heeft een beperkt recuperatievermogen van sommige watervoerende lagen als gevolg. De voeding is zodanig traag en niet voldoende om de onttrokken volumes aan te vullen. Indien dikke kleipakketten aanwezig zijn boven dieper liggende afgesloten watervoerende lagen, beperken deze immers een voldoende toevoer van infiltratiewater naar de diepere watervoerende lagen
- het tot stand brengen van kwaliteitsveranderingen in watervoerende lagen in ontoereikende chemische toestand door het uitvoeren van maatregelen is mede door de trage

grondwaterstroming en de traagheid van geochemische processen in de ondergrond een uiterst langzaam proces. Het saneren van verontreinigd grondwater bijvoorbeeld kan daardoor lange tijd in beslag nemen

Uit de toestandsbeoordeling is gebleken dat sinds SGBP2 er 7 grondwaterlichamen bijkomend de goede toestand hebben bereikt (6 in SGD Schelde en 1 in SGD Maas). Bijgevolg is nog voor slechts 22 grondwaterlichamen in het SGD Schelde en 5 grondwaterlichamen in het SGD Maas een termijnverlening nodig omwille van natuurlijke omstandigheden al dan niet in combinatie met disproportionele kosten en/of technische onhaalbaarheid.

Het volledige overzicht voor alle grondwaterlichamen, waarbij ook onderscheid gemaakt wordt in afwijkingen wat de chemische dan wel kwantitatieve toestand betreft, is terug te vinden in bijlage 6.5. In tabel 5 wordt een beknopt overzicht gegeven.

Tabel 5: Overzicht rapportering afwijkingen termijnverlenging grondwater naar aanleiding van opmaak SGBP 2022-2027

Verantwoording	Schelde	Maas	Vlaanderen
Geen afwijking	10	5	15
Enkel natuurlijke omstandigheden	5	0	5
Technisch onhaalbaar (en natuurlijke omstandigheden)	2	0	2
Disproportionele kosten (en natuurlijke omstandigheden)	14	5	19
Technisch onhaalbaar en disproportionele kosten (en natuurlijke omstandigheden)	1	0	1

5.1.2 Het formuleren van plandoelstellingen

De rapportering op basis van de “state of play”-benadering neemt niet weg dat het nieuwe maatregelenprogramma alle maatregelen moet bevatten gericht op het bereiken van de goede toestand, tenzij deze technisch onhaalbaar dan wel qua kosten disproportioneel zijn. Deze disproportionaliteit omvat zowel de aspecten kosten versus baten (hoe ver willen/kunnen we geraken) als financierbaarheid/betaalbaarheid (hoe snel kunnen we dit realiseren).

De gebiedsindeling en bijhorende plandoelstellingen zijn het resultaat van een doorlopen proces, startend van de structuur en ervaring van de vorige stroomgebiedbeheerplannen. Meer informatie is opgenomen in het maatregelenprogramma zelf en de achtergronddocumenten met betrekking tot de toekomstverkenning en de disproportionaliteitsanalyse:

- De analyses (druk- en impactanalyse, economische analyse, overstromingsrisicoanalyse, droogterisicoanalyse), de toestandsbeoordelingen en de waterbeleidsnota (incl. waterbeheerkwesties) liggen aan de basis van de acties die worden voorgesteld
- Acties werden ingedeeld onder een maatregelengroep in functie van het hoofddoel van de actie, maar vanuit de integrale benadering wordt zoveel mogelijk gewerkt met win-win acties, acties die gunstig zijn voor meerdere doelstellingen. Bijgevolg kunnen acties in andere maatregelengroepen ook bijdragen tot de doelstellingen voor ORL, KRLW of WDRB
- De onder elke groep geformuleerde maatregelen werden vervolgens verder geconcretiseerd in acties voor uitvoering vanaf 2022. Het gaat hierbij om een mix van waterlichaamspecifieke acties (acties die van toepassing zijn op één of meerdere oppervlakte- of grondwaterlichamen en/of op specifiek aangeduide gebieden binnen één of meerdere oppervlakte- of grondwaterlichamen) en generieke acties (acties die van toepassing zijn op heel Vlaanderen)

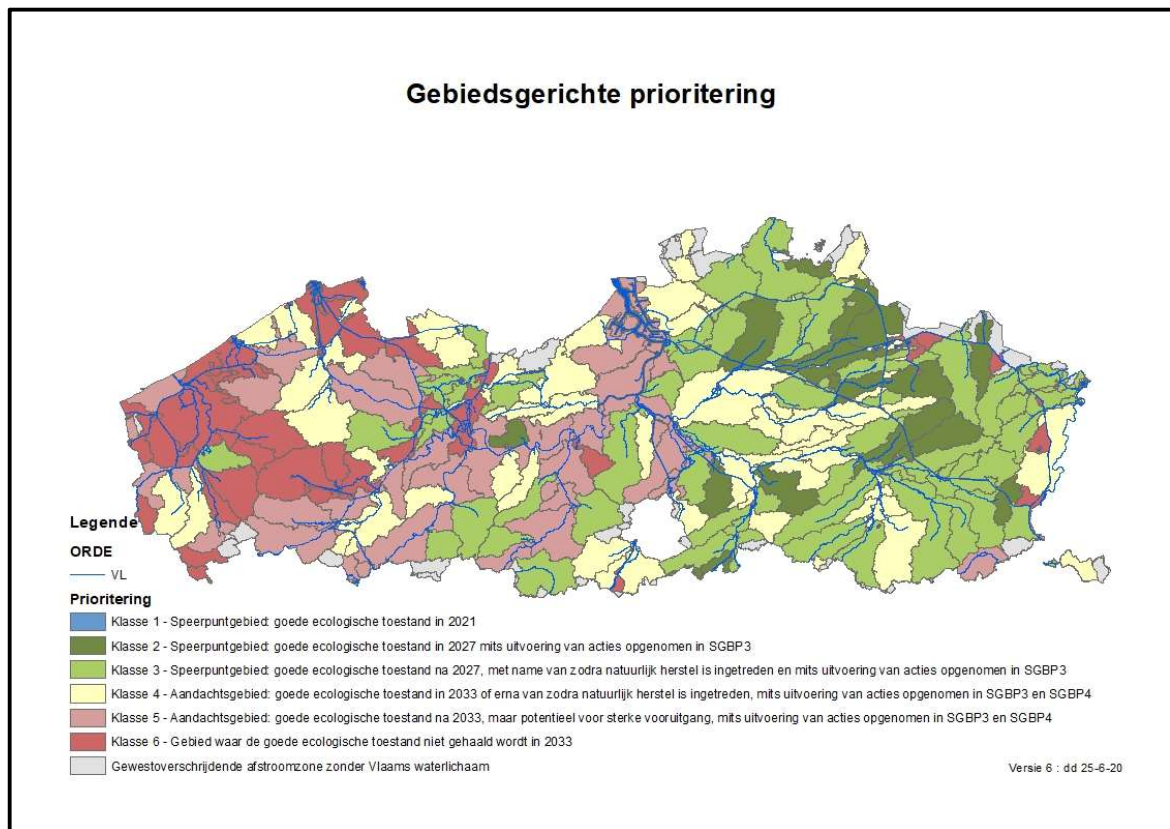
- De generieke acties werden geprioriteerd door middel van een multicriteria-analyse. Dit is een vergelijkingsmethode die het mogelijk maakt acties te vergelijken en te prioriteren aan de hand van een set van gewogen criteria waaraan de acties worden getoetst. Aan elke actie binnen de maatregelengroep werd een score toegekend. Vervolgens, nadat alle acties op alle criteria gescoord werden, leidde de gewogen optelsom van de scores tot een rangschikking
- Net als in het vorige maatregelenprogramma is ook voor dit maatregelenprogramma naast een inhoudelijke of thematische prioritering van acties en maatregelen een prioriteringsaanpak uitgewerkt vanuit een gebiedsgerichte invalshoek voor oppervlaktewaterlichamen

Om meer reliëf aan te brengen in de gebiedsgerichte prioritering dan in de SGBP2 worden de oppervlaktewaterlichamen ingedeeld in 6 klassen:

Tabel 6: Gebiedsindeling SGBP3

Indeling		GET/GEP in ...	WL-specifieke acties in Mapro3, Mapro4 of later
Klasse 1	speerpuntgebied	2021 of vroeger	Geen (generiek beleid)
Klasse 2	speerpuntgebied	2027	Mapro 3
Klasse 3	speerpuntgebied	2027 of later, afhankelijk van natuurlijk herstel	Mapro 3
Klasse 4	aandachtsgebied	2033 of later, afhankelijk van natuurlijk herstel	Mapro 3 & 4
Klasse 5	aandachtsgebied	na 2033	Mapro 3 & 4 & later
Klasse 6		na 2033	Quasi geen waterlichaamspecifieke acties in Mapro3 (wel generiek beleid)

De indeling van de 195 Vlaamse oppervlaktewaterlichamen in gebiedsklassen gebeurde op basis van diverse criteria: huidige toestand (fysisch-chemisch en biologisch) en doelafstand, trend, aanwezige drukken, aanwezigheid van beschermde gebieden, potenties voor het realiseren van win-wins, aanwezigheid van waardevolle lokale waterlichamen, terreinkennis, lopende en geplande projecten (saneringsinfrastructuur en andere), lokale dynamiek binnen het gebied, modelleringsresultaten, ...

Figuur 6: Gebiedsindeling SGBP3

De gebiedsindeling geeft dus per oppervlaktewaterlichaam de eerste invulling van de plandoelstelling aan, met name de beleidsperiode waarna alle maatregelen uitgevoerd zijn en vervolgens de goede toestand zou bereikt worden (eventueel na wachten op natuurlijk herstel).

Een tweede invulling gebeurt aan de hand van opgelegde reductiedoelen voor stikstof en fosfor per waterlichaam. Deze invulling weerspiegelt een groot deel van de onderbouwing van de gebiedsindeling, en maakt de engagementen voor de klasse 4, 5 en 6 concreter. Bovendien wordt hiermee tegemoet gekomen aan de vraag van de Europese Commissie dat *“The RBMPs should clearly identify the gap to good status for individual pressures and water bodies, and the PoM should be designed and implemented to close that gap”*.

Tabel 7: Aangepaste plandoelstellingen SGBP 2022-2027

Indeling		GET/GEP in ...	WL-specifieke acties in Mapro3, Mapro4 of later	Doelstelling SGBP3
Klasse 1	speerpuntgebied	2021 of vroeger	Geen (generiek beleid)	behoud van GET/GEP
Klasse 2	speerpuntgebied	2027	Mapro3	GET/GEP in 2027 reductiedoelen N en P te realiseren tegen 2027
Klasse 3	speerpuntgebied	2027 of later, afhankelijk van natuurlijk herstel	Mapro 3	GET/GEP voorbij 2027 omwille van natuurlijke omstandigheden reductiedoelen N en P te realiseren tegen 2027
Klasse 4	aandachtsgebied	2033 of later, afhankelijk van natuurlijk herstel	Mapro 3 & 4	1/2 van de reductiedoelen N en P te realiseren tegen 2027
Klasse 5	aandachtsgebied	na2033	Mapro 3 & 4 & later	1/3 van de reductiedoelen N en P te realiseren tegen 2027
Klasse 6		na 2033	Quasi geen WL-specifieke acties in Mapro3 (wel generiek beleid)	1/3 van de reductiedoelen N en P te realiseren tegen 2027

5.1.3 Grondwaterlichamen

Voor grondwater worden acties niet gebiedsgericht geprioriteerd zoals voor oppervlaktewater. Wel wordt er voor het kwantitatieve aspect, naast een generiek, ook een gebiedspecifiek vergunningen- en heffingenbeleid gevoerd, gebaseerd op de in het stroomgebiedbeheerplan vastgestelde actie- en waakgebieden grondwater. Voor deze gebieden werd een specifiek herstelprogramma opgesteld - voornamelijk gebaseerd op het afbouwen van grondwaterwinning in vastgestelde actiegebieden - en vastgesteld met de stroomgebiedbeheerplannen 2016-2021.

Bij de beoordeling van de toestand voor de opmaak van het huidige SGBP, werd het effect van de lopende herstelprogramma's geëvalueerd en indien nodig werd een aangepast herstelprogramma met specifieke doelstellingen uitgewerkt, al dan niet met aanpassing van de actie- en waakgebieden.

Er werd daarnaast een actie geformuleerd in het maatregelenprogramma om voor bepaalde gespannen grondwaterlichamen in het Sokkelsysteem, BrulandKrijtsysteem en Centraal Vlaams Systeem (0400-lichamen), waar momenteel nog duidelijk dalende trends in de stijghoogten worden vastgesteld, na nader onderzoek mogelijk tot aangepaste doelstellingen te komen.

5.2 Voorkomen van achteruitgang

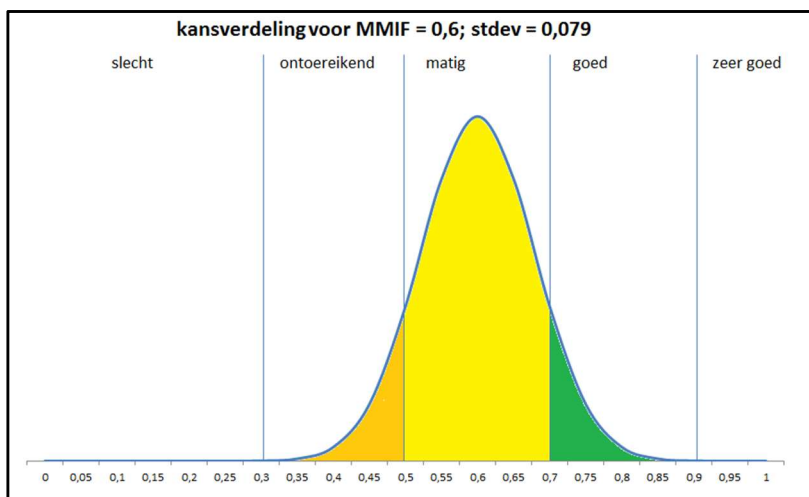
In eerdere stroomgebiedbeheerplannen werd achteruitgang van een waterlichaam beoordeeld op basis van de eindbeoordeling van alle kwaliteitselementen samen. Met de uitspraak in het Weser-arrest¹⁰ werd duidelijk dat:

- achteruitgang vaststaat zodra de toestand van ten minste een van de kwaliteitselementen een klasse achteruitgaat, zelfs als die achteruitgang niet tot gevolg heeft dat het oppervlaktewaterlichaam in het algemeen wordt ingedeeld in een lagere klasse
- indien een kwaliteitselement zich reeds in de laagste klasse bevindt, vormt iedere achteruitgang van dat element een “achteruitgang van de toestand” van een oppervlaktewaterlichaam

5.2.1 Oppervlaktewaterlichamen

Tabel 8 geeft de veranderingen in klasse qua ecologische toestand tussen de huidige plancyclus en vorige plancyclus voor de Vlaamse oppervlaktewaterlichamen. Een klassenwijziging van nul betekent dat voor een waterlichaam dezelfde klasse wordt gehaald als in de vorige plancyclus, “+n” en “-n” betekent een verbetering resp. verslechtering met “n” klassen.

Een verslechtering met één kwaliteitsklasse hoeft echter niet steeds betekenisvol/significant te zijn en kan binnen een verwacht patroon van natuurlijke schommelingen en meetonzekerheid vallen. Onderstaande figuur 7 illustreert de relatieve kansverdeling (ontoereikend, matig, goed) voor een waterlichaam waar de ware MMIF 0,6 bedraagt (matig).

Figuur 7: Kansverdeling van een MMIF-waarde van 0,6 in de klasse “matig”

Per biologisch kwaliteitselement werd daarom een drempelwaarde bepaald op basis van een statistische of modelmatige analyse. Resultaten van biologische kwaliteitsbeoordelingen worden uitgedrukt als een waarde van 0 tot 1. Deze drempelwaarde bedraagt 0,15 voor fyto-benthos, fytoplankton en macro-invertebraten en 0,18 voor macrofyten en vissen. Als het verschil tussen 2 ecologische kwaliteitsbeoordelingen groter is dan deze drempelwaarde, dan wordt dit als een significant verschil

¹⁰ <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2015-07/cp150074nl.pdf>

beschouwd. Bij verschillen kleiner dan of gelijk aan deze drempelwaarden wordt ervan uitgegaan dat er geen significant verschil vast te stellen is. Een significant verschil dat op een verslechtering wijst wordt aangeduid als significant negatief ("Sign Neg"); een significant verschil dat op een verbetering wijst wordt aangeduid als significant positief ("Sign Pos").

Tabel 8: Vastgestelde veranderingen in beoordeling en kwaliteitsklasse voor de biologische kwaliteitselementen tussen het tweede en het derde stroomgebiedbeheerplan

Klassewijziging	Fytobenthos			Fytoplankton			Macrofyten			Macro-invertebraten			Vis			Globale beoordeling biologie
	Sign Pos	Niet Sign	Sign Neg	Sign Pos	Niet Sign	Sign Neg	Sign Pos	Niet Sign	Sign Neg	Sign Pos	Niet Sign	Sign Neg	Sign Pos	Niet Sign	Sign Neg	
Klasse stijging +3	3						1			2			1			1
Klasse stijging +2	13			2			9			11	1		12			11
Klasse stijging +1	35	18		6	3		10	23		24	40		17	40		59
Geen wijziging	4	51	1	1	40	6		58		3	83			73	2	97
Klasse daling -1		6	7		4	17		8	3		13	7		21	7	21
Klasse daling -2			1			4			8			1			1	0
Klasse daling -3						1										0
Geen vergelijking mogelijk / Niet relevant		56			111			75			10			21		6
Totaal	55	131	9	9	158	28	20	164	11	40	147	8	30	155	10	195

Met uitzondering van fytoplankton zijn er voor alle biologische kwaliteitselementen duidelijk meer waterlichamen die verbeterd zijn dan verslechterd. De opgetekende verslechtingen zijn hoofdzakelijk beperkt tot één kwaliteitsklasse. Een beperkt aantal gevallen betreft een verslechtering met twee klassen (vier waterlichamen voor fytoplankton, acht voor macrofyten en telkens één voor de andere biologische elementen); slechts in één geval betreft het een verslechtering van drie klassen (fytoplankton in het Vinne dat verslechtert van "goed" naar "slecht").

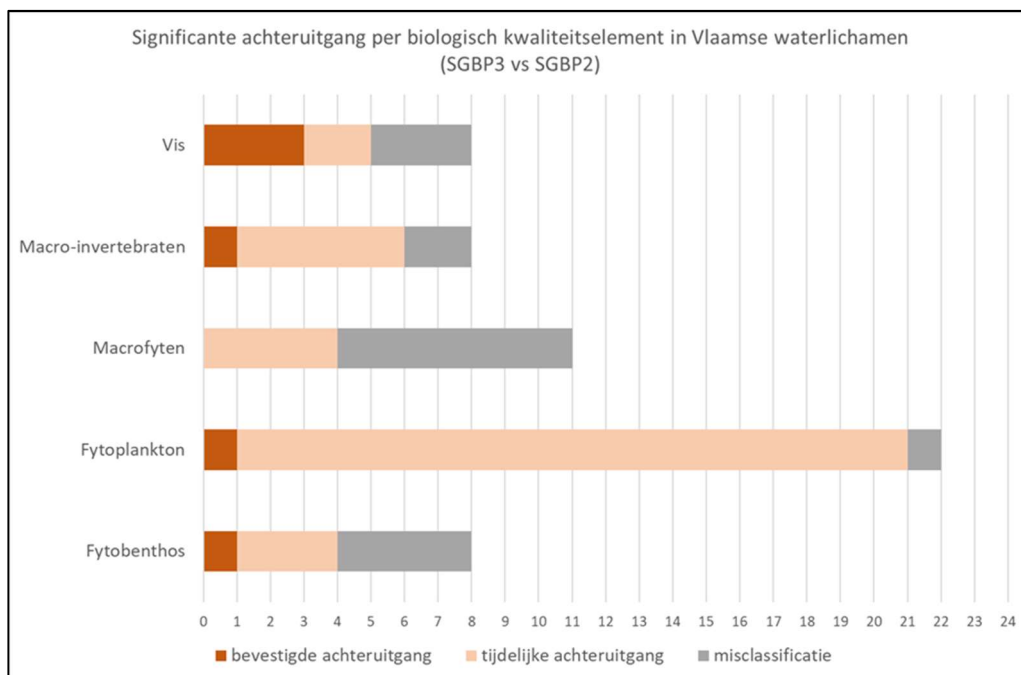
Alles samen zijn er 48 Vlaamse oppervlaktewaterlichamen die voor één of meer biologische kwaliteitselementen achteruitgaan: voor fytobenthos 8, voor fytoplankton 22, voor macrofyten 11, voor macro-invertebraten 8 en voor vis 8. Deze 48 waterlichamen werden verder geëvalueerd teneinde na te gaan of effectief sprake is van een achteruitgang dan wel tijdelijke achteruitgang of misclassificatie:

- Tijdelijke achteruitgang: in welke mate speelden extreme overstromingen of langdurige droogtes (cf. zomer van 2018) een rol? Is er invloed van invasieve soorten zoals schade door de wolhandkrab of verstoring van de populatie? Waren er calamiteiten?
- Misclassificatie: is het meetresultaat representatief voor de planperiode of speelden bv. onderhoudswerken een rol? Kan een wijziging van de meetmethode een rol gespeeld hebben? Zit er grote jaarlijkse variabiliteit op deze meetplaats/kwaliteitselement-combinatie (bv. fytoplankton) en wordt de vermoede achteruitgang bevestigd op langere termijn of in andere kwaliteitselementen?

De evaluatie (volledig overzicht in Bijlage 6.6) wees uit dat in meer dan de helft van de gevallen de achteruitgang veroorzaakt werd door de droogteperiodes die zich in de meetcyclus voordeden, gekoppeld aan verlaagde debieten en waterpeilen. Vooral fytoplankton blijkt hiervoor zeer gevoelig.

De uiteindelijke beoordeling resulteerde in volgende groepen:

- voor 16 van deze waterlichamen wordt dit als misclassificatie beoordeeld
- voor 28 van deze waterlichamen wordt dit als tijdelijke achteruitgang beoordeeld
- voor 4 van deze waterlichamen wordt dit als een echte achteruitgang beoordeeld: Verlegde Schijn - Hoofdgracht, IJse, Berwijn en Kanaal Roeselare-Leie

Figuur 8: Beoordeling vastgestelde achteruitgang SGBP3 vs. SGBP2

Tabel 9: De 4 oppervlaktewaterlichamen waar achteruitgang werd vastgesteld

Code	Waterlichaam	Fytobenthos	Fytoplankton	Macrofyten	Macro-invertebraten	Vis	Beoordeling tijdelijke achteruitgang, misclassificatie en/of achteruitgang
VL17_35	VERLEGDE SCHIJN - HOOFDGRACHT	NVT	n.r.	NVT	1	-1*	Achteruitgang. Dit waterlichaam gaat één kwaliteitsklasse achteruit voor vis. Dit waterlichaam watert door een veranderde aantakking nu rechtstreeks af naar de Antwerpse Havendokken. Zelf wordt het enkel gevoed door regenwater. Of dit ook de oorzaak is voor de vastgestelde achteruitgang dient nog verder onderzocht te worden.
VL11_83	IJSSE	-1*	n.r.	1	0	-1	Achteruitgang. De laatste jaren neemt het nutriëntengehalte in dit waterlichaam toe door invloed van nitraatrijk grondwater. Dit effect werd nog versterkt door de lage debieten gerelateerd aan de droge zomers van 2017 en 2018. Deze toename aan nutriënten is de vermoedelijke oorzaak van de achteruitgang van één klasse voor fytobenthos.
VL05_134	BERWIJN	1*	n.r.	0	1	-1*	Achteruitgang. Dit waterlichaam gaat één kwaliteitsklasse achteruit voor vis. Een duidelijke oorzaak hiervoor is er niet.
VL17_169	KANAAL ROESELARE-LEIE	NVT	-1*	n.r.	-1*	-1*	Achteruitgang. Dit waterlichaam gaat één kwaliteitsklasse achteruit voor fytoplankton. Dit is gerelateerd aan de beperkte debieten ten gevolge van de droge zomers van 2017 en 2018. Er is echter ook een achteruitgang van één klasse voor de kwaliteitselementen vis en macro-invertebraten. Hiervoor is er geen duidelijke oorzaak.

Qua chemische toestand (de prioritaire stoffen) worden in het stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 alle Vlaamse oppervlaktewaterlichamen als “niet goed” beoordeeld. Dit is te wijten aan de extrapolatie voor de chemische stoffen in biota.

Het meetnet inzake prioritaire stoffen is veel beperkter dan voor ecologische toestand en richt zich op de langere termijnevoluties en minder op beoordelingen van (evoluties in) de chemische toestand in individuele waterlichamen. Een vergelijking op parameterniveau per individueel waterlichaam viel buiten het bestek van dit stroomgebiedbeheerplan. De resultaten van de meetresultaten voor de prioritaire stoffen per waterlichaam zijn beschikbaar in de waterlichaamfiches.

5.2.2 Grondwaterlichamen

In bepaalde gespannen grondwaterlichamen in het Sokkelsysteem, BrulandKrijtsysteem en Centraal Vlaams Systeem (0400-lichamen) wordt momenteel nog een duidelijk dalende trend in de stijghoogten vastgesteld, welke nader onderzocht zal worden.

5.2.3 Nieuwe veranderingen

Het is niet mogelijk om aan te geven of er in de derde plancyclus afwijkingen zullen worden toegestaan omdat dit een voorafname zou zijn van nog te nemen beslissingen of resultaten van lopend onderzoek. Mogelijke projecten die aanleiding zouden kunnen geven tot deze afwijking zullen worden opgenomen in de wateruitvoeringsprogramma's en vervolgens in een volgend stroomgebiedbeheerplan worden vermeld.

De watertoets evalueert of er nadelige effecten optreden als gevolg van een verandering van de waterkwaliteit of -kwantiteit. De effecten kunnen nadelig zijn voor de mens, voor de natuur of voor de economie. Is een nadelig effect dermate belangrijk of significant dat maatregelen nodig zijn om dat effect te voorkomen of te mildereren, dan spreken we over een schadelijk effect. De overheid die over de vergunning, het plan of het programma beslist, gaat na of er schadelijke effecten te verwachten zijn. Is dit niet het geval, dan is de watertoets positief. Zijn er wel schadelijke effecten te verwachten dan legt de overheid in de eerste plaats voorwaarden op om de schade te vermijden of zoveel mogelijk te beperken. Als dat niet kan, zal ze de maatregelen richten op het herstellen of compenseren van de schade. Is er - in uitzonderlijke gevallen - geen aanvaardbare remedie mogelijk, dan zit er niets anders op dan de vergunning of de goedkeuring voor het plan te weigeren. Een bijzonder onderdeel van de watertoets is de toetsing van een project (of lozing) aan de doelstellingen van de kaderrichtlijn Water.

Een uitgebreid onderzoek naar de effecten is enkel nodig indien effecten verwacht worden op het hele waterlichaam (of stroomafwaarts of stroomopwaarts gelegen waterlichamen). Hoewel een kleine ingreep ook verstreckende gevolgen kan hebben, zullen vooral projecten of activiteiten waarvoor een project-MER opgemaakt wordt of een ontheffing van de MER-plicht gevraagd wordt aan een uitgebreid onderzoek onderworpen worden.

Opdat initiatiefnemers voldoende aandacht zouden hebben voor de effecten op de toestand van waterlichamen bij de opmaak van een MER (of MER-ontheffingsaanvraag), wordt het MER-richtlijnenboek Water aangepast. In afwachting hiervan maakte de CIW voor de MER-deskundigen tussentijdse richtlijnen op voor het onderzoek naar de effecten op de toestand van waterlichamen (<https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/publicaties/afbeeldingen/tussentijdse-richtlijnen-voor-de-beoordeling-van-effecten-op-de-toestand-van-waterlichamen>).

Om initiatiefnemers, adviserende instanties en vergunningverleners wegwijs te maken in de richtlijnen voor de beoordeling van effecten op waterlichamen en in de procedure voor het bekomen van een afwijking heeft de CIW een handleiding gepubliceerd (<https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/publicaties/afbeeldingen/handleiding-aanvragen-adviseren-verlenen-van-vergunningen-ivf-doelstellingen-kaderrichtlijn-water>).

6 BIJLAGEN

- 6.1 Overzicht documenten CIS
- 6.2 Discussion paper on the application of exemptions according to Article 4(4) in the 2021 RBMPs
- 6.3 Evaluatie 17 Speerpuntgebieden
- 6.4 Rapportering afwijkingen ecologische toestand oppervlaktewaterlichamen naar aanleiding van stroomgebiedbeheerplan 2022-2027
- 6.5 Rapportering afwijkingen grondwaterlichamen naar aanleiding van stroomgebiedbeheerplan 2022-2027
- 6.6 Overzicht beoordeling achteruitgang oppervlaktewaterlichamen

6.1 Overzicht relevante documenten CIS

- Guidance Document No. 13 - Overall approach to the classification of ecological status and ecological potential
2009
[https://circabc.europa.eu/sd/a/06480e87-27a6-41e6-b165-0581c2b046ad/Guidance%20No%2013%20-%20Classification%20of%20Ecological%20Status%20\(WG%20A\).pdf](https://circabc.europa.eu/sd/a/06480e87-27a6-41e6-b165-0581c2b046ad/Guidance%20No%2013%20-%20Classification%20of%20Ecological%20Status%20(WG%20A).pdf)
Dit document beschrijft hoe de toestand van waterlichamen moet beoordeeld worden.
- Guidance Document No. 20 - Guidance Document On Exemptions To The Environmental Objectives
2009
https://circabc.europa.eu/sd/a/2a3ec00a-d0e6-405f-bf66-60e212555db1/Guidance_documentN%25c2%25b020_Mars09.pdf
*Dit document consolideert eerdere richtlijnen teneinde een volledig overzicht te geven van het vraagstuk van de milieudoelstellingen en de afwijkingen.
Het dateert evenwel van voor het Weser-arrest en werd hier niet voor bijgesteld.*
- Discussion paper on the application of exemptions according to Article 4(4) in the 2021 RBMPs
Januari 2017
geen url beschikbaar – opgenomen in bijlage
Deze discussienota van de Europese Commissie werd opgesteld als input voor de eerste vergadering waarin de kwestie van de derde KRW-cyclus en de opties voor de periode na 2027 aan de orde kwamen. Dit document bevat de toelichting over vastgestelde “state of play” en “forecast” methodes.
- Clarification on the application of WFD Article 4(4) time extensions in the 2021 RBMPs and practical considerations regarding the 2027 deadline
Juni 2017
[https://circabc.europa.eu/sd/a/1361e49f-9d1f-4ccb-ad79-626d35effbdb/Article%204\(4\)%20time%20extensions%20in%202021%20RBMPs.pdf](https://circabc.europa.eu/sd/a/1361e49f-9d1f-4ccb-ad79-626d35effbdb/Article%204(4)%20time%20extensions%20in%202021%20RBMPs.pdf)
Dit document is gericht op het gebruik van artikel 4, lid 4, van de termijnverlengingen in de SGBP's voor 2021 op grond van "technische haalbaarheid", "onevenredig hoge kosten" en "natuurlijke omstandigheden", waarbij een aantal praktische overwegingen met betrekking tot de termijn van 2027 aan de orde komen.
- Guidance Document No. 36 - Exemptions to the Environmental Objectives according to Article 4(7) - New modifications to the physical characteristics of surface water bodies, alterations to the level of groundwater, or new sustainable human development activities
December 2017 (review)
https://circabc.europa.eu/sd/a/e0352ec3-9f3b-4d91-bdbb-939185be3e89/CIS_Guidance_Article_4_7_FINAL_Original%20EN%20version.PDF
Dit document is bedoeld als leidraad voor deskundigen en belanghebbenden bij de uitvoering van de kaderrichtlijn Water. Het richt zich op vrijstellingen uit hoofde van artikel 4, lid 7, van de KRW. Artikel 4, lid 7, is alleen van toepassing op nieuwe wijzigingen van de fysische kenmerken van een oppervlaktewaterlichaam, wijzigingen van het niveau van grondwaterlichamen en nieuwe duurzame menselijke ontwikkelingsactiviteiten, die ertoe kunnen leiden dat de doelstellingen van de KRW niet worden bereikt. Indien aan de voorwaarden van artikel 4, lid 7, wordt voldaan, kunnen vrijstellingen worden verleend.
- Natural Conditions in relation to WFD Exemptions
December 2017
<https://circabc.europa.eu/sd/a/49b021b3-5d8e-4b4d-946d-4754d1ae0573/Natural%20Conditions%20in%20relation%20to%20WFD%20exemptions.pdf>

annex: <https://circabc.europa.eu/sd/a/d135e857-3238-4b4e-8563-529d14772d03/ANNEX%20-%20Natural%20Conditions%20-%20Indicative%20Case%20Studies.pdf>

In dit document worden situaties geschetst en besproken waarin "natuurlijke omstandigheden" worden beschouwd als een reden om gebruik te maken van afwijkingen op het bereiken van de milieudoelstellingen zoals geschetst in artikel 4 van de kaderrichtlijn Water (KRW). Het document is opgesteld in het kader van de besprekingen over de uiterste termijn van de KRW 2027, die door de waterdirecteuren tijdens de besprekingen in 2016 zijn aangemerkt als een kwestie van vroegtijdige aandacht, met name in verband met de toepassing van afwijkingen in de derde stroomgebiedbeheerplannen die in 2021 moeten worden opgesteld.

6.2 Discussion paper on the application of exemptions according to Article 4(4) in the 2021 RBMPs

Deze discussienota van de Europese Commissie werd opgesteld als input voor de eerste vergadering waarin de kwestie van de derde KRW-cyclus en de opties voor de periode na 2027 aan de orde kwamen. Dit document bevat de toelichting over vastgestelde “state of play” en “forecast” methodes.

Status box

Meeting: 1st Meeting Ad-hoc Strategic Group, 24 January 2017, Brussels

Agenda item: Discussion on the application of exemptions according to Article 4(4) in the 2021 RBMPs

Title: Discussion paper on the application of exemptions according to Article 4(4) in the 2021 RBMPs

Version no.: 1

Date: 18/01/2017

Background and purpose: This discussion paper was prepared as input for the 1st Meeting of the Ad-hoc Strategic Group, addressing the issue of the 3rd WFD cycle and options beyond 2027. The paper aims to facilitate and trigger the discussions for the agenda item on the application of exemptions according to Article 4(4) in the 2021 RBMPs.

Disclaimer:

This technical document has been developed through a collaborative framework (the Common Implementation Strategy (CIS)) involving the Member States, EFTA countries, and other stakeholders including the European Commission. The document is a working draft and does not necessarily represent the official, formal position of any of the partners.

To the extent that the European Commission's services provided input to this technical document, such input does not necessarily reflect the views of the European Commission.

Neither the European Commission nor any other CIS partners are responsible for the use that any third party might make of the information contained in this document.

The technical document is intended to facilitate the implementation of Directive 2000/60/EC and is not legally binding. Any authoritative reading of the law should only be derived from Directive 2000/60/EC itself and other applicable legal texts or principles. Only the Court of Justice of the European Union is competent to authoritatively interpret Union legislation.

1. Background

Following an exchange of views at the Amsterdam meeting in June 2016¹¹, an Extraordinary meeting of the Water Directors took place in Brussels on 6 October 2016 to discuss "*the challenges Member State authorities face in preparing the 2021 River Basin Management Plans, in particular in relation to the 2027 deadline and beyond*". At that meeting, among other elements, the Water Directors concluded that¹²

- *Water Directors reiterate their support to keep the level of ambition of the WFD (...)*
- *Water Directors agree to work together to avoid the risk of Member States considering themselves to have no other legal option than to rely on setting less stringent objectives under article 4(5) in the 2021 RBMP for water bodies for which it would be feasible to achieve good status in the longer term.¹³ Water Directors consider that this use of 4(5) in 2021 RBMP may bring as a consequence that the objectives and therefore the overall level of ambition are actually lowered. Water Directors are committed to explore options to keep the level of ambition in the 2021 to 2027 period and beyond. (...)*
- *Water Directors agree that they will continue the discussion at the next meeting in Bratislava with a view to agree on further steps including on how the results of the discussion process can be transformed into a reliable basis for river basin management planning by Member States.*

At the informal Water Directors Meeting on 28-29 November 2016 in Bratislava, Water Directors took note of the paper produced by the Commission¹⁴ (DOC WD/2016-2/1) and the statement by the Trio Presidency¹⁵ (DOC WD/2016-2/8) on the issue of the use of exemptions according to Article 4(4) and 4(5) in the 2021 River Basin Management Plans (RBMPs) and beyond. It was agreed¹⁶ to establish an Ad-hoc Strategic Group (ASG) and to initiate a follow-up process under their leadership to **prepare a paper** covering the following elements:¹⁷

- *Clarifications on the use of exemptions (Articles 4(4) and 4(5)) for the 2021 River Basin Management Plan (RBMP) on the basis of the current legal framework;*
- *Clarifications on the type of evidence that will be needed to support extending the time available to achieve good status on grounds of disproportionate costs and technical feasibility beyond 2027, including potential policy options that can be further discussed as soon as possible in the context of the 2019 WFD review. It should also take into account how to deal with uncertainties related to pressures, targets and measures.*

This **discussion paper aims to provide input for the 1st Meeting of the ASG** on the first bullet point, with a focus on the application of Article 4(4) in the 2021 RBMPs. It focuses on the different practices which exist in relation to the use of Article 4(4) in previous RBMPs and the consequences of their application in the 2021 RBMPs. The objective of the discussions at the meeting is to generate a common understanding and a way forward on this issue which ensures the level of ambition of the Directive is kept and provides a reliable basis for river basin management planning by Member States within the existing legal framework. **The results of the discussion will feed into the first draft of the paper** to be prepared by the ASG.

¹¹ On the basis of a "Thought Starter" paper prepared by 11 Water Directors, see <https://circabc.europa.eu/w/browse/b3bb8819-a93d-4af7-bf95-59e3104db638>

¹² <https://circabc.europa.eu/w/browse/01e99eb3-26a2-4a3c-b028-9de120b21fa5>

¹³ Footnote by the Commission in Water Directors conclusions: "*WD also note that the Commission's recalls that article 4(5) is a derogation of a most exceptional character given that it involves setting less stringent objectives. It may only be used by Member States under the strict conditions therein*".

¹⁴ <https://circabc.europa.eu/w/browse/be6ccb2d-1f7a-4750-b146-11fe72b82261>

¹⁵ <https://circabc.europa.eu/w/browse/be6ccb2d-1f7a-4750-b146-11fe72b82261>

¹⁶ <https://circabc.europa.eu/w/browse/ea75fb1b-83fd-4eae-8658-78cf5db1ebc8>

¹⁷ In addition, the Water Directors mandated the CIS Working Groups (WGs) ECOSTAT, Chemicals and Groundwater to work on further clarification of the concept of natural conditions in relation to Articles 4(4) and 4(5). This is not dealt with in this paper.

2. Existing practices on Article 4(4) and their application in respect of the 2021 RBMPs

During previous discussions on this issue, it became apparent that there are two different practices by Member States when applying Article 4(4) in the 2015 RBMPs. It is very important to understand these two different practices as they result in different consequences when applied in the context of the forthcoming 2021 RBMPs.

2.1 Practice of applying Article 4(4) based on "state of play"

Application of Article 4(4) on grounds of technical feasibility and/or disproportionate costs is limited to "two further updates" of the RBMP. Considering the WFD implementation timeline and 6-years WFD planning cycle the application of this provision can be understood as follows:

- December 2009: Deadline for publication of the RBMPs
- December 2015: Deadline for the publication of the 1st update of the RBMPs
- **December 2021**: Deadline for the publication of the **2nd update of the RBMPs**

There is nothing that prevents Member States from fully applying Article 4(4) in the 2021 RBMPs. A decision on application has to be taken by Member States at the latest by the time of the finalisation of the 2021 RBMPs based on the conditions set out in that article, taking into account relevant information like monitoring data and further technical and/or economic data.

Water bodies which are not in good status/potential by the time of the publication of the RBMP in 2015 or 2021 ("**state of play**") require the application of an exemption because this refers to the objective set in Article 4(1) which sets the objective to achieve good status/potential by 2015. It follows that any water body not achieving good status/potential by 2015 is expected to be subject to an exemption.

2.2 Practice of applying Article 4(4) based on "forecast"

A second practice by some Member States is to apply Article 4(4) exemptions in the RBMPs on the basis of a "**forecast**" with regard to the **status/potential of water bodies by the end of the following WFD management cycle**.

At the time of preparation of the update of the RBMP an assessment is undertaken whether the implementation of the Program of Measures (PoM) will lead to good status/potential by the end of the following management cycle. The relevant timeframe for the achievement of GES/GEP and hence for a decision on the application of an exemption is **6 years ahead** ($t_{RBMP} + 6$ years). In other terms, an assessment is undertaken whether the measures of the 2015 RBMP will lead to good status/potential by 2021 (or earlier). If this is the case, an exemption is not reported. Only if a water body is **not expected to reach good status/potential by the end of the cycle (2021 for the 2015 RBMP), an exemption** would need to be justified.

3. Discussion and possible way forward for the preparation of the 2021 RBMPs

On the one hand, the practice of applying Article 4(4) based on "forecast" would effectively limit the scope of application of the exemption under Article 4(4) in the 2021 RBMP. Indeed, on this basis, an exemption according to Article 4(4) can only be applied in the 2021 RBMP on grounds of natural conditions but **not technical feasibility and/or disproportionate costs**. This is because 2027 is the relevant deadline for taking a decision on the application of exemptions, while at the same time being the final deadline for the phased achievement according to Article 4(4) (except on grounds of natural conditions).

This practice based on "forecast" appears to be at odds with the provisions of Article 4(4)c that states that extensions are possible up to a maximum of "two further updates" of the RBMP. Given that the third reason (natural conditions) is not limited in time, the reference to "two further updates" is rendered ineffective and is actually limited to "one further update" of the RBMP (that of 2015) for reasons of technical feasibility or disproportionate costs. In practice this approach makes it impossible to apply Article 4(4) for these reasons in the 2021 RBMP.

On the other hand, the "state of play" practice of applying Article 4(4) appears to be coherent with the provisions of that article. There is nothing in the WFD that prevents Member States from applying Article 4(4) time extension based on disproportionate cost and/or technical feasibility in the 2021 RBMPs. Even if the achievement of good status or potential by 2027 is uncertain, it is possible to use these reasons to spread the implementation of measures to the third cycle 2021-2027. The review clause in the WFD

requires Member States to review the objectives, the exemptions and the measures in preparation of the following update of the RBMP in 2027. This provides an opportunity for Member States to revise their decisions in light of new evidence and information.

In summary, a "state of play" approach would be in line with WFD provisions and afford full use of Article 4(4) in the 2021 RBMPs. It would thus appear to be a reliable basis for river basin management planning by Member States in 2021.

6.3 Evaluatie 17 Speerpuntgebieden

Overzichtstabel

	Waterlichaam	Bekken	Goed in 2021	Klasse in SGBP 2022-2027	(enkel) Natuurlijke omstandigheden	Disproportionele kosten	Technische haalbaarheid
Stroomgebied Schelde							
VL05_31	KALKENSE VAART	Benedenschelde	neen	2	neen	neen	ja
VL05_98	DEMER I	Demer	neen	3	neen	ja	ja
VL05_113	MOMBEEK	Demer	neen	3	neen	ja	ja
VL05_114	MUNSTERBEEK	Demer	neen	2	neen	neen	ja
VL11_117	ZWARTEBEEK	Demer	neen	2	neen	ja	ja
VL11_83	IJSSE	Dijle en Zenne	neen	3	neen	neen	ja
VL11_84	LAAN	Dijle en Zenne	neen	2	neen	ja	ja
VL05_121	AA II	Nete	neen	3	neen	ja	ja
VL11_123	GROTE NETE I	Nete	neen	2	neen	ja	ja
VL11_126	KLEINE NETE I	Nete	neen	2	neen	ja	ja
VL11_127	KLEINE NETE II	Nete	neen	2	neen	neen	ja
VL05_129	MOLENBEEK - BOLLAAK	Nete	neen	2	neen	ja	ja
VL05_130	WAMP	Nete	neen	2	neen	ja	ja
Stroomgebied Maas							
VL11_133	ABEEK	Maas	neen	3	neen	ja	ja
VL05_135	BOSBEEK	Maas	neen	3	neen	neen	ja
VL05_146	MERKSKE	Maas	neen	2	neen	ja	ja
VL17_147	WARMBEEK	Maas	neen	2	neen	neen	ja

Toelichting per speerpuntgebied

De toelichting per waterlichaam gebeurt aan de hand van volgende vragen:

- *Zal de goede toestand in 2021 gehaald worden ?*

De rapportering over afwijkingen gebeurt in 2022; indien waterlichamen in 2021 in goede toestand (zouden) zijn verandert de rapportering. Het is dus niet de beoordeling in 2018 die allesbepalend is; als redelijkerwijs verwacht mag worden dat het tegen 2021 wel in orde komt is het antwoord hier "ja".

Bv. laatste noodzakelijke maatregelen werden uitgevoerd in 2019.

- *Indien goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat - enkel - meer hersteltijd nodig is tot voorbij 2021 ?*

Alle noodzakelijke maatregelen zullen dus tegen 2021 uitgevoerd zijn

- *Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat de geplande maatregelen niet uitgevoerd werden of nog in uitvoering zijn ?*

Was dit dan omdat de in SGBP2 geplande maatregelen nog niet uitgevoerd raken omwille van het niet beschikbaar zijn van de noodzakelijke budgetten , of omdat de in SGBP2 geplande maatregelen

nog niet uitgevoerd raken omwille van technische redenen zoals nood aan verder onderzoek, vergunningstraject, langere uitvoeringsperiode, etc. ?

- *Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat de geplande maatregelen wel uitgevoerd werden, maar onvoldoende effectief bleken ?*

Met andere woorden: er was onvoldoende inzicht en meer acties blijken nodig

Stroomgebied Schelde

VL05_31 - KALKENSE VAART - Benedenscheldebekken

Zal de goede toestand in 2021 gehaald worden ?	neen
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat -enkel- meer hersteltijd nodig is tot voorbij 2021 ?	neen
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat de geplande maatregelen niet uitgevoerd werden of nog in uitvoering zijn ...	
.. omwille van onbeschikbaarheid noodzakelijke budgetten ?	neen
.. omwille van technische redenen ?	neen
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat de geplande maatregelen wel uitgevoerd werden, maar onvoldoende effectief bleken	<p>De acties uit SGBP2 werden uitgevoerd, namelijk de aanleg van vistrappen, een studie over bijkomende berging, het verder uitvoeren van het Sigma-project en de opstart van het gebiedsgericht overleg. Uit het gebiedsgericht overleg en de uitgebreide doorlichting van het gebied, alsook een aantal nieuwe modelmatige berekeningen (o.a. Polaris) kwamen een aantal bijkomende problematieken aan het licht, waarvoor acties gedefinieerd zijn in SGBP3:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fosfor scoort matig in het referentiejaar 2018. Reeds genomen maatregelen: optimalisaties RWZI Laarne en Overschelde alsook de toevoerende collectoren. Gedefinieerd in SGBP3: hydronautstudie zuiveringsgebied Laarne (heel wat oudere collectoren in het stelsel) + verder inzetten op reducties vanuit de landbouwsector. - De waterbodem vormt in het afwaartse traject nog een belangrijk probleem, zowel naar grootte van de waterkolom als naar waterkwaliteit. Een waterbodemsanering is gepland. - De parameter macrofyten scoort slecht in het referentiejaar 2018. Hier is sprake van een discrepantie tussen de vooropgestelde vegetaties vanuit de IHD-doelstellingen (rietvegetatie) en de hieruit volgende monotone soortensamenstelling bij de beoordeling van de macrofyten volgens de

	<p>KRW. Er wordt op het terrein bekeken hoe dit verder op elkaar kan afgestemd worden.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nieuwe problematiek: toenemende verdroging ten gevolge van klimaatverandering. Er wordt in SGBP3 voorzien in een klimaatadaptief peilbeheer.
--	---

VL05_98 - DEMER I - Demerbekken

Zal de goede toestand in 2021 gehaald worden ?	neen
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat -enkel- meer hersteltijd nodig is tot voorbij 2021 ?	neen
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat de geplande maatregelen niet uitgevoerd werden of nog in uitvoering zijn ...	
.. omwille van onbeschikbaarheid noodzakelijke budgetten ?	<ul style="list-style-type: none"> - Gemeentelijke riolering dient nog aangelegd te worden in Hoeselt, Tongeren, Bilzen, Zutendaal en Diepenbeek. Het overgrote deel van de rioleringsprojecten (zowel gemeentelijk als bovengemeentelijk) voor nog niet gesaneerde aansluitingen is reeds opgedragen en zijn deels al in uitvoering. De budgetten hiervoor zijn uitgespreid over meerdere jaren. De budgettaire toestand van de gemeente Hoeselt vormt het grootste knelpunt.
.. omwille van technische redenen ?	<ul style="list-style-type: none"> - Voor structuurherstel op de Demer I moeten gronden beschikbaar zijn en dient eerst een ecohydrologische studie te worden uitgevoerd: <ul style="list-style-type: none"> o Aankoop van gronden door Natuurpunt is lopende. Grondwatermetingen i.s.m. ANB en Natuurpunt zijn gepland vanaf 2020. o De ecohydrologische studie en het uittekenen van structuurherstelmaatregelen volgen nadien.
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat de geplande maatregelen wel uitgevoerd werden, maar onvoldoende effectief bleken	<ul style="list-style-type: none"> - De continue monitoring van Pt op effluent van RWZI Bilzen is geplaatst in 2019 (P-verwijdering door ijzerchloride dosering). De juiste ecologische winst van deze maatregel op het effluent van de RWZI en dus op de Demer is nog af te wachten.

VL05_113 - MOMBEEK - Demerbekken

Zal de goede toestand in 2021 gehaald worden ?	Neen
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat -enkel- meer hersteltijd nodig is tot voorbij 2021 ?	Neen

Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat de geplande maatregelen niet uitgevoerd werden of nog in uitvoering zijn ...	
.. omwille van onbeschikbaarheid noodzakelijke budgetten ?	- Het overgrote deel van de rioleringsprojecten voor nog niet gesaneerde aansluitingen is reeds opgedragen en grotendeels uitgevoerd (zowel gemeentelijk als bovengemeentelijk). Voor de realisatie van de resterende projecten zijn budgetten hiervoor uitgespreid over meerdere jaren.
.. omwille van technische redenen ?	- Voor structuurherstel op het Vlaams waterlichaam van de Mombeek moeten gronden beschikbaar zijn en dient eerst een ecohydrologische studie te worden uitgevoerd. - Aankoop van gronden is lopende. Grondwatermetingen zijn gepland. De ecohydrologische studie en uittekenen van structuurherstelmaatregelen volgen nadien.
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat de geplande maatregelen wel uitgevoerd werden, maar onvoldoende effectief bleken	neen

VL05_114 - MUNSTERBEEK - Demerbekken

Zal de goede toestand in 2021 gehaald worden ?	Neen
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat -enkel- meer hersteltijd nodig is tot voorbij 2021 ?	Neen
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat de geplande maatregelen niet uitgevoerd werden of nog in uitvoering zijn ...	
.. omwille van onbeschikbaarheid noodzakelijke budgetten ?	Neen
.. omwille van technische redenen ?	- Voor de biologie is er een probleem met het zich vestigen van macrofyten in een waterloop gekenmerkt door groot zandtransport. Structuurherstel en oplossen van een vismigratieknelpunt op de afwaarts gelegen waterloop lijken noodzakelijk. Voorontwerpen hiervoor zijn klaar, aankoopprocedures van gronden volgen, dit vergt tijd.
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat de geplande maatregelen wel uitgevoerd werden, maar onvoldoende effectief bleken	Neen

VL11_117 - ZWARTEBEEK - Demerbekken

Zal de goede toestand in 2021 gehaald worden ?	Neen
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat -enkel- meer hersteltijd nodig is tot voorbij 2021 ?	Neen
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat de geplande maatregelen niet uitgevoerd werden of nog in uitvoering zijn ...	
.. omwille van onbeschikbaarheid noodzakelijke budgetten ?	- Gemeentelijke riolering dient nog aangelegd te worden in Beringen, Lummen, Halen en Diest. Het overgrote deel van de rioleringsprojecten voor nog niet gesaneerde aansluitingen is reeds opgedragen en is deels al in uitvoering. De budgetten hiervoor zijn uitgespreid over meerdere jaren.
.. omwille van technische redenen ?	- Voor bijkomend structuurherstel op de Zwarte Beek moeten gronden beschikbaar zijn. Aankoop van gronden is lopende.
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat de geplande maatregelen wel uitgevoerd werden, maar onvoldoende effectief bleken	Neen

VL11_83 - IJSSE - Dijle- en Zennebekken

Zal de goede toestand in 2021 gehaald worden ?	Neen
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat -enkel- meer hersteltijd nodig is tot voorbij 2021 ?	Neen
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat de geplande maatregelen niet uitgevoerd werden of nog in uitvoering zijn ...	
.. omwille van onbeschikbaarheid noodzakelijke budgetten ?	Neen
.. omwille van technische redenen ?	- Oplossen vismigratieknelpunt Loonbeek liep vertraging op omwille van problemen met onteigening. - Structuurherstel Ijsse in Margijsbos niet evident (verlegging fietspad, Habitatrichtlijngebied, ...). Dit loopt nu in kader van Landinrichting OVID. - Verschillende afkoppelingsprojecten zijn opgedragen om verdunning op collector (en dus overstortwerking naar de Ijsse) te verminderen, maar deze vragen tijd. - Aanvoer van sediment en nutriënten vanuit Langegracht naar Ijsse aanpakken vroeg eerst voldoende studiewerk zodat de meest gepaste maatregelen kunnen genomen worden (o.a. ook in kader van Landinrichting OVID).

Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat de geplande maatregelen wel uitgevoerd werden, maar onvoldoende effectief bleken	Neen
---	------

VL11_84 - LAAN - Dijle- en Zennebekken

Zal de goede toestand in 2021 gehaald worden ?	Neen
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat -enkel- meer hersteltijd nodig is tot voorbij 2021 ?	Neen
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat de geplande maatregelen niet uitgevoerd werden of nog in uitvoering zijn ...	
.. omwille van onbeschikbaarheid noodzakelijke budgetten ?	- Nog enkele gemeentelijke rioleringsprojecten nodig, maar zone langs Laan minder prioritair voor gemeente Overijse (heeft ook al verschillende rioleringsprojecten langs IJse) en gemeente Huldenberg.
.. omwille van technische redenen ?	- Focusgebied Belini voor aanpak nutriënten vanuit landbouwgebied en erosie, maar dit vraagt tijd (sensibilisering van en overleg met landbouwsector).
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat de geplande maatregelen wel uitgevoerd werden, maar onvoldoende effectief bleken	Neen

VL05_121 - AA II - Netebekken

Zal de goede toestand in 2021 gehaald worden ?	Neen
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat -enkel- meer hersteltijd nodig is tot voorbij 2021 ?	Neen
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat de geplande maatregelen niet uitgevoerd werden of nog in uitvoering zijn ...	
.. omwille van onbeschikbaarheid noodzakelijke budgetten ?	- 1300 IE bijkomend te saneren in afstroomgebied Aa II: ligt o.a. budgettair moeilijk voor gemeenten. - budgettekort voor sanering Diepteloop
.. omwille van technische redenen ?	- Aa II wordt nog steeds sterk beïnvloed door Aa I en Grote Caliebeek en Bosbeek-Diepteloop - Vertraging saneringsprojecten t.h.v. Turnhout: bovengemeentelijke projecten lopende, gemeentelijke projecten kennen vertraging,

	<p>hetzij door noodzakelijke werken AWW, hetzij door vertraging omwille van bezwaren rond grondverwerving, hetzij door technische studie voor buffering in ondergrondse parking.</p> <ul style="list-style-type: none"> - (intensief) landbouwgebruik langs de Aa met te weinig verbetering vanuit generiek landbouwbeleid. Water-Land-Schap project Beek.Boer.Bodem heeft nog niet geleid tot resultaten op terrein - Narmena project Grote Caliebeek nog maar recentelijk opgestart - Hermeandering Aa : gebrek aan technisch ontwerp - toenemende verdroging ten gevolge van klimaatverandering + verlaging waterpeil Aa met negatief effect op waterkwaliteit
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat de geplande maatregelen wel uitgevoerd werden, maar onvoldoende effectief bleken	<p>Uit het gebiedsgericht overleg en de uitgebreide doorlichting van het gebied, alsook een aantal nieuwe modelmatige berekeningen (o.a. Polaris) kwamen een aantal bijkomende problematieken aan het licht, waarvoor acties gedefinieerd zijn in SGBP3:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aanleg oeverzone - hermeandering Aa - Narmenaproject : richt zich op de waterbodempromblematiek Grote Caliebeek - WLS BBB : project dient nog op kruissnelheid te komen - Nood aan instelling eFlows

VL11_123 - GROTE NETE I - Netebekken

Zal de goede toestand in 2021 gehaald worden ?	Neen
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat -enkel- meer hersteltijd nodig is tot voorbij 2021 ?	Neen
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat de geplande maatregelen niet uitgevoerd werden of nog in uitvoering zijn ...	
.. omwille van onbeschikbaarheid noodzakelijke budgetten ?	<ul style="list-style-type: none"> - Maatregelen rond structuurherstel (vismigratieknelpunten, hermeandering) geraakten onvoldoende uitgevoerd door onvoldoende vervulde randvoorwaarden (beschikbaarheid aanpalende gronden), die op hun beurt deels gevolg waren van gebrek aan mensen en middelen.
.. omwille van technische redenen ?	<ul style="list-style-type: none"> - Maatregelen rond structuurherstel (vismigratieknelpunten, hermeandering) geraakten onvoldoende uitgevoerd door

	<p>onvoldoende vervulde randvoorwaarden (beschikbaarheid aanpalende gronden), die op hun beurt deels gevolg waren van gebrek aan personeel en technisch ontwerp</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitbreiding en renovatie RWZI met belangrijke reductie overstorten is gepland maar nog niet uitgevoerd - Slechte macrofytenindex door sterke afname watervegetaties , impact van de exoot Chinese Wolhandkrab
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat de geplande maatregelen wel uitgevoerd werden, maar onvoldoende effectief bleken	<p>Op basis van het gebiedsgericht overleg en de uitgebreide doorlichting van het gebied werden bijkomende acties gedefinieerd in SGBP3:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bestrijden van exoten (Chinese Wolhandkrab) door plaatsen van een krabbenva

VL11_126 - KLEINE NETE I - Netebekken

Zal de goede toestand in 2021 gehaald worden ?	Neen
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat -enkel- meer hersteltijd nodig is tot voorbij 2021 ?	Neen
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat de geplande maatregelen niet uitgevoerd werden of nog in uitvoering zijn ...	
.. omwille van onbeschikbaarheid noodzakelijke budgetten ?	<ul style="list-style-type: none"> - Budgetten en instrumenten ontbreken om doorgedreven aankoopbeleid te voeren in de bovenlopen van de Kleine Nete
.. omwille van technische redenen ?	<ul style="list-style-type: none"> - Beheer bovenlopen Kleine Nete I is gericht op afvoer - Kruid wordt (te) frequent (vnl. op vraag van aanpalende landbouwers) geruimd. - Hermeandering Kleine Nete I (Vaams OWL + lokaal OWL) heeft sterke vertraging omwille van onvoldoende grondbeschikbaarheid , gebrek aan technisch ontwerp
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat de geplande maatregelen wel uitgevoerd werden, maar onvoldoende effectief bleken	Neen

VL11_127 - KLEINE NETE II - Netebekken

Zal de goede toestand in 2021 gehaald worden ?	Neen
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat -enkel- meer hersteltijd nodig is tot voorbij 2021 ?	Neen

Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat de geplande maatregelen niet uitgevoerd werden of nog in uitvoering zijn ...	
.. omwille van onbeschikbaarheid noodzakelijke budgetten ?	
.. omwille van technische redenen ?	<ul style="list-style-type: none"> - Grootste knelpunt is het gebrek aan structuurkwaliteit waarvoor er verschillende acties gedefinieerd zijn die nog niet tot uitvoering zijn gekomen. Het gaat o.a. om vertragingen in het onteigeningstraject, trage verwerving percelen hermeandering,... - Mogelijke impact van exoot Chinese Wolhandkrab op de watervegetatie: bestrijding loopt nog - Impact van hoge zoutvrachten uit industriële lozingen
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat de geplande maatregelen wel uitgevoerd werden, maar onvoldoende effectief bleken	<p>Uit het gebiedsgericht overleg en de uitgebreide doorlichting van het gebied, alsook een aantal nieuwe modelmatige berekeningen (o.a. Polaris) kwamen een aantal bijkomende problematieken aan het licht, waarvoor acties gedefinieerd zijn in SGBP3:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verminderen van de geleidbaarheid van geloosde afvalwaters - Bestrijden impact van exoten (Chinese Wolhandkrab)

VL05_129 - MOLENBEEK - BOLLAAK - Netebekken

Zal de goede toestand in 2021 gehaald worden ?	Neen
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat -enkel- meer hersteltijd nodig is tot voorbij 2021 ?	Neen
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat de geplande maatregelen niet uitgevoerd werden of nog in uitvoering zijn ...	
.. omwille van onbeschikbaarheid noodzakelijke budgetten ?	Onvoldoende budget voor doorgedreven aankoopbeleid i.f.v. structuurherstel
.. omwille van technische redenen ?	<ul style="list-style-type: none"> - Een aantal belangrijke saneringsprojecten zitten reeds lang vast omwille van onteigeningsproblemen. - In de afgelopen 3 jaar is er voor de Molenbeek-Bollaak (afwaarts het Albertkanaal) een nieuwe dynamiek ontstaan, waarvan de maatregelen op het terrein pas in de komende jaren uitgevoerd zullen worden. Timing van uitvoering zal deels afhangen van beschikbare budgetten.

Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat de geplande maatregelen wel uitgevoerd werden, maar onvoldoende effectief bleken	neen
---	------

VL05_130 - WAMP - Netebekken

Zal de goede toestand in 2021 gehaald worden ?	Neen
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat -enkel- meer hersteltijd nodig is tot voorbij 2021 ?	Neen
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat de geplande maatregelen niet uitgevoerd werden of nog in uitvoering zijn ...	
.. omwille van onbeschikbaarheid noodzakelijke budgetten ?	-
.. omwille van technische redenen ?	<ul style="list-style-type: none"> - Sanering laatste vismigratieknelpunt op Wamp dient nog te gebeuren - Onvoldoende aanpak van restlozingen vanuit de landbouwsector - Structuurherstel Wamp ter hoogte van Lokkerse dammen: gebrek aan technisch ontwerp - Sanering overstorten heeft vertraging
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat de geplande maatregelen wel uitgevoerd werden, maar onvoldoende effectief bleken	<p>Uit het gebiedsgericht overleg en de uitgebreide doorlichting van het gebied, kwamen een aantal bijkomende problematieken aan het licht, waarvoor acties gedefinieerd zijn in SGBP3:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beekherstel binnen SBZ: nieuwe actie – voortschrijdend inzicht - Slechte ontvangende waterkwaliteit vanuit NL: overleg met Waterschap Dommel in functie van oplossingen

Stroomgebied Maas

VL11_133 - ABEEK - Maasbekken

Zal de goede toestand in 2021 gehaald worden ?	Neen
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat -enkel- meer hersteltijd nodig is tot voorbij 2021 ?	Neen
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat de geplande maatregelen niet uitgevoerd werden of nog in uitvoering zijn ...	
.. omwille van onbeschikbaarheid noodzakelijke budgetten ?	- Verbetering van de Abeek is deels afhankelijk van het herstel van het afstroomgebied in de oorspronkelijke toestand (wisseling beddingen)

	<p>Abeek en Lossing) en het oplossen van vismigratieknelpunten.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Onvoldoende middelen voor wegwerken vismigratieknelpunten en noodzakelijk hydrologisch herstel zowel 1^e cat als 2^e cat.
.. omwille van technische redenen ?	<ul style="list-style-type: none"> - Het eco-hydrologisch herstel van Abeek en Lossing is moeilijk dossier dat veel voorbereidend werk (incl. peilmetingen) vraagt. - Wegwerken vismigratieknelpunten op Vlaams waterlichaam deel 2^e cat.: lokale waterbeheerder heeft onvoldoende expertise / budget.
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat de geplande maatregelen wel uitgevoerd werden, maar onvoldoende effectief bleken	Neen

VL05_135 - BOSBEEK - Maasbekken

Zal de goede toestand in 2021 gehaald worden ?	Neen
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat -enkel- meer hersteltijd nodig is tot voorbij 2021 ?	Neen
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat de geplande maatregelen niet uitgevoerd werden of nog in uitvoering zijn ...	
.. omwille van onbeschikbaarheid noodzakelijke budgetten ?	Neen
.. omwille van technische redenen ?	<ul style="list-style-type: none"> - Problematiek verdunning rioleringsstelsel, overstortwerking en verouderde collector. Vervanging collector is dossier dat uitgebreide voorstudie vroeg. Dit heeft langer aangesleept dan verwacht. Bedoeling is om eerste fase nu op te dragen op OP2022.
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat de geplande maatregelen wel uitgevoerd werden, maar onvoldoende effectief bleken	Neen

VL05_146 - MERKSKE - Maasbekken

Zal de goede toestand in 2021 gehaald worden ?	Neen
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat -enkel- meer hersteltijd nodig is tot voorbij 2021 ?	Neen
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat de geplande maatregelen niet uitgevoerd werden of nog in uitvoering zijn ...	

.. omwille van onbeschikbaarheid noodzakelijke budgetten ?	<ul style="list-style-type: none"> - De provincie Antwerpen heeft pas in 2019 budget kunnen vrijmaken voor herstellingrepen Merkske. Pas nu kan hydromorfologisch herstelproject starten op Merkske (eerst studiewerk). - o.a. economische situatie landbouwsector voor nemen van maatregelen om emissies in te dijken. Nu wordt gestart met sensibilisering rond erfsappen ism gemeenten (Leader aanvraag lopende)
.. omwille van technische redenen ?	- Supprimeren KWZI Zondereigen is nu in technische planfase. Bijkomende vragen bij capaciteit ontvangende RWZI Merksplas.
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat de geplande maatregelen wel uitgevoerd werden, maar onvoldoende effectief bleken	Neen

VL17_147 - WARMBEEK - Maasbekken

Zal de goede toestand in 2021 gehaald worden ?	Neen
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat -enkel- meer hersteltijd nodig is tot voorbij 2021 ?	Neen
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat de geplande maatregelen niet uitgevoerd werden of nog in uitvoering zijn ...	
.. omwille van onbeschikbaarheid noodzakelijke budgetten ?	Neen
.. omwille van technische redenen ?	<ul style="list-style-type: none"> - Enkel nog hermeanderingsproject. Aanslepend dossier met betrekking tot de grondverwerving (pachtovereenkomst): hiermee MF stimuleren in open gebied. - Bijkomend recent probleem: droogte. Kwetsbare waterplanten en vissen in 2de cat. (droogvallend): afwachten hoe dit evolueert. - Toestandsbeoordeling visgemeenschap vereist nog verder onderzoek
Indien de goede toestand niet bereikt zal worden in 2021, is dit dan omdat de geplande maatregelen wel uitgevoerd werden, maar onvoldoende effectief bleken	Neen

6.4 Rapportering afwijkingen ecologische toestand oppervlaktewaterlichamen naar aanleiding van stroomgebiedbeheerplan 2022-2027

SGB	OWL-code	Bekken	Waterlichaamnaam	SGBP 2016-2021				Evaluatie SPG			SGBP 2022-2027			
				SPG SGBP2	technisch onhaalbaar	disproportionele kosten	natuurlijke omstandigheden	technisch onhaalbaar	disproportionele kosten	enkel natuurlijke omstandigheden	technisch onhaalbaar	disproportionele kosten	natuurlijke omstandigheden	Klasse Gebiedsindeling
Schelde	VL17_151	Beneden-schelde	ALBERTKANAAL		x	x	x				ja	ja	ja	3
Schelde	VL17_187	Beneden-schelde	ANTWERPSE HAVENDOKKEN + SCHELDE-RIJNVERBINDING		x	x	x				ja	ja	ja	5
Schelde	VL05_28	Beneden-schelde	BENEDENVLIET			x	x				nee	ja	ja	3
Schelde	VL05_189	Beneden-schelde	BLOKKERSDIJK			x					nee	ja	ja	4
Schelde	VL05_192	Beneden-schelde	DONKMEER			x	x				nee	ja	ja	4
Schelde	VL05_194	Beneden-schelde	GALGENWHEEL			x	x				nee	ja	ja	4
Schelde	VL08_39	Beneden-schelde	GETIJDURME			x	x				nee	ja	ja	4
Schelde	VL17_29	Beneden-schelde	GROOT SCHIJN			x	x				nee	ja	ja	3
Schelde	VL05_30	Beneden-schelde	GROTE MOLENBEEK - DE VLIET			x	x				nee	ja	ja	3
Schelde	VL05_198	Beneden-schelde	HAZEWINKEL			x	x				nee	ja	ja	4
Schelde	VL05_31	Beneden-schelde	KALKENSE VAART	x				ja	nee	nee	ja	nee	ja	2
Schelde	VL17_160	Beneden-schelde	KANAAL DESSEL-KWAADMECHELEN + KANAAL DESSEL-SCHOTEN + KANAAL BOCHOLT-HERENTALS (deels)			x	x				nee	ja	ja	4
Schelde	VL05_171	Beneden-schelde	LEDE			x	x				nee	ja	ja	4
Schelde	VL05_32	Beneden-schelde	MOLENBEEK - GROTE BEEK			x	x				nee	ja	ja	4
Schelde	VL11_33	Beneden-schelde	MOLENBEEK - KOTTEMBEEK			x	x				nee	ja	ja	4
Schelde	VL05_34	Beneden-schelde	NOORD-ZUIDVERBINDING			x	x				nee	ja	ja	4
Schelde	VL17_35	Beneden-schelde	VERLEGDE SCHIJN - HOOFDGRACHT			x	x				nee	ja	ja	4
Schelde	VL05_36	Beneden-schelde	VERLEGDE SCHIJN - VOORGRACHT			x	x				nee	ja	ja	4
Schelde	VL11_37	Beneden-schelde	WATERLOOP VAN DE HOGE LANDEN + MELKADER			x	x				nee	ja	ja	5
Schelde	VL11_181	Beneden-schelde	ZEEKANAAL BRUSSEL-SCHELDE		x	x	x				ja	ja	ja	5
Schelde	VL11_40	Beneden-schelde	ZEESCHELDE I		x	x	x				ja	ja	ja	5
Schelde	VL08_41	Beneden-schelde	ZEESCHELDE II			x	x				nee	ja	ja	5
Schelde	VL17_42	Beneden-schelde	ZEESCHELDE III + RUPEL		x	x	x				ja	ja	ja	5
Schelde	VL17_43	Beneden-schelde	ZEESCHELDE IV			x	x				nee	ja	ja	5
Schelde	VL05_38	Beneden-schelde	ZIELBEEK - BOSBEEK			x	x				nee	ja	ja	4
Schelde	VL08_55	Boven-schelde	BOVEN-SCHELDE I		x	x	x				ja	ja	ja	5
Schelde	VL17_204	Boven-schelde	BOVEN-SCHELDE II+III		x	x	x				ja	ja	ja	5
Schelde	VL05_58	Boven-schelde	BOVEN-SCHELDE IV		x	x	x				ja	ja	ja	5

Schelde	VL11_59	Boven-schelde	GROTE SPIEREBEEK		x	x	x				ja	ja	ja	5	
Schelde	VL17_60	Boven-schelde	MOLENBEEK - MAARKEBEEK			x	x				nee	ja	ja	3	
Schelde	VL05_61	Boven-schelde	RONE		x	x	x				ja	ja	ja	5	
Schelde	VL05_62	Boven-schelde	STAMPKOTBEEK			x	x				nee	ja	ja	4	
Schelde	VL11_63	Boven-schelde	ZWALM			x	x				nee	ja	ja	3	
Schelde	VL05_64	Boven-schelde	ZWARTE SPIEREBEEK		x	x	x				ja	ja	ja	6	
Schelde	VL05_149	Brugse Polders	AFLEIDINGSKANAAL van de LEIE II + KANAAL van EKKLO			x	x				nee	ja	ja	5	
Schelde	VL17_184	Brugse Polders	BLANKENBERGSE HAVENGEUL + JACHTHAVENS			x					nee	ja	ja	6	
Schelde	VL08_16	Brugse Polders	BLANKENBERGSE VAART + NOORDEDE			x	x				nee	ja	ja	4	
Schelde	VL17_190	Brugse Polders	BOUDEWIJNKANAAL + ACHTERHAVEN ZEEBRUGGE		x	x					ja	ja	ja	6	
Schelde	VL11_155	Brugse Polders	BRUGSE REIEN			x					nee	ja	ja	6	
Schelde	VL05_17	Brugse Polders	ISABELLAVAART			x	x				nee	ja	ja	6	
Schelde	VL08_164	Brugse Polders	KANAAL GENT-OOSTENDE III		x	x	x				ja	ja	ja	5	
Schelde	VL05_18	Brugse Polders	KERKEBEEK			x	x				nee	ja	ja	4	
Schelde	VL08_173	Brugse Polders	LEOPOLDKANAAL II			x	x				nee	ja	ja	6	
Schelde	VL17_185	Brugse Polders	OOSTENDE HAVENGEUL + DOKKEN			x					nee	ja	ja	6	
Schelde	VL05_20	Brugse Polders	RIVIERBEEK + HERTSBERGEBEEK			x	x				nee	ja	ja	4	
Schelde	VL05_202	Brugse Polders	SPIUKOM OOSTENDE			x					nee	ja	ja	6	
Schelde	VL17_186	Brugse Polders	ZEEBRUGGE BUITENHAVEN		x	x					ja	ja	ja	6	
Schelde	VL05_21	Brugse Polders	ZUIDERVAARTJE		x	x	x				ja	ja	ja	4	
Schelde	VL05_23	Brugse Polders	ZWIN			x					nee	ja	ja	6	
Schelde	VL05_22	Brugse Polders	ZWINNEVAART			x	x				nee	ja	ja	4	
Schelde	VL11_96	Demer	BEGIJNENBEEK			x	x				nee	ja	ja	3	
Schelde	VL05_97	Demer	DE HULPE - ZWART WATER			x	x				nee	ja	ja	3	
Schelde	VL05_98	Demer	DEMER I	x					ja	ja	nee	ja	ja	3	
Schelde	VL05_99	Demer	DEMER II			x	x				nee	ja	ja	3	
Schelde	VL11_205	Demer	DEMER III+IV		x	x	x				ja	ja	ja	3	
Schelde	VL05_102	Demer	DEMER V		x	x	x				ja	ja	ja	4	
Schelde	VL05_103	Demer	DEMER VI		x	x	x				ja	ja	ja	4	
Schelde	VL05_104	Demer	DEMER VII		x	x	x				ja	ja	ja	4	
Schelde	VL05_105	Demer	GETE I		x	x	x				ja	ja	ja	4	
Schelde	VL05_106	Demer	GETE II		x	x	x				ja	ja	ja	4	
Schelde	VL11_107	Demer	GROTE GETE + BORGGRACHT			x	x				nee	ja	ja	3	
Schelde	VL05_108	Demer	HERK + KLEINE HERK			x	x				nee	ja	ja	3	
Schelde	VL11_109	Demer	KLEINE GETE + VLOEDGRACHT			x	x				nee	ja	ja	3	
Schelde	VL05_110	Demer	MANGELBEEK			x	x				nee	ja	ja	2	
Schelde	VL11_207	Demer	MELSTERBEEK I+II			x	x				nee	ja	ja	4	
Schelde	VL05_113	Demer	MOMBEEK	x					ja	ja	nee	ja	ja	3	
Schelde	VL05_114	Demer	MUNSTERBEEK	x					ja	nee	nee	ja	nee	ja	2
Schelde	VL05_200	Demer	SCHULENSMEER			x	x				nee	ja	ja	3	
Schelde	VL05_115	Demer	VELPE			x	x				nee	ja	ja	3	
Schelde	VL05_119	Demer	VINNE			x	x				nee	ja	ja	3	

Schelde	VL05_116	Demer	WINGE			x	x				nee	ja	ja	2
Schelde	VL11_117	Demer	ZWARTEBEEK	x				ja	ja	nee	ja	ja	ja	2
Schelde	VL05_118	Demer	ZWARTWATER			x					nee	ja	ja	3
Schelde	VL17_66	Dender	BELLEBEEK			x	x				nee	ja	ja	3
Schelde	VL05_67	Dender	DENDER I		x	x	x				ja	ja	ja	5
Schelde	VL17_206	Dender	DENDER II+III		x	x	x				ja	ja	ja	5
Schelde	VL05_70	Dender	DENDER IV		x	x					ja	ja	ja	5
Schelde	VL08_71	Dender	DENDER V		x	x	x				ja	ja	ja	5
Schelde	VL08_72	Dender	MARK (Denderbekken)			x					nee	ja	ja	3
Schelde	VL05_73	Dender	MOLENBEEK - PACHTBOSBEEK			x	x				nee	ja	ja	3
Schelde	VL05_74	Dender	MOLENBEEK - TER ERPENBEEK			x	x				nee	ja	ja	3
Schelde	VL05_75	Dender	VONDELBEEK		x	x	x				ja	ja	ja	6
Schelde	VL11_76	Dijle en Zenne	BAREBEEK			x	x				nee	ja	ja	3
Schelde	VL05_77	Dijle en Zenne	DIJLE I		x	x	x				ja	ja	ja	3
Schelde	VL09_78	Dijle en Zenne	DIJLE II		x	x	x				ja	ja	ja	3
Schelde	VL11_79	Dijle en Zenne	DIJLE III		x	x					ja	ja	ja	4
Schelde	VL08_80	Dijle en Zenne	DIJLE IV		x	x					ja	ja	ja	4
Schelde	VL05_81	Dijle en Zenne	DIJLE V		x	x	x				ja	ja	ja	4
Schelde	VL08_82	Dijle en Zenne	DIJLE VI		x	x	x				ja	ja	ja	5
Schelde	VL08_95	Dijle en Zenne	GETIJDEDIJLE & GETIJDENZENNE		x	x	x				ja	ja	ja	5
Schelde	VL05_197	Dijle en Zenne	GROTE VIJVER MECHELEN			x	x				nee	ja	ja	5
Schelde	VL11_83	Dijle en Zenne	IJSSE	x				ja	nee	nee	ja	nee	ja	3
Schelde	VL05_159	Dijle en Zenne	KANAAL CHARLEROI- BRUSSEL		x	x	x				ja	ja	ja	6
Schelde	VL05_167	Dijle en Zenne	KANAAL LEUVEN-DIJLE			x	x				nee	ja	ja	6
Schelde	VL11_84	Dijle en Zenne	LAAN	x				ja	ja	nee	ja	ja	ja	2
Schelde	VL05_85	Dijle en Zenne	LEIBEEK - LAAKBEEK			x	x				nee	ja	ja	4
Schelde	VL05_86	Dijle en Zenne	NETHEN		x	x	x				ja	ja	ja	4
Schelde	VL05_87	Dijle en Zenne	VOER (Leuven)			x	x				nee	ja	ja	3
Schelde	VL11_88	Dijle en Zenne	VROUWVLIET			x	x				nee	ja	ja	3
Schelde	VL05_89	Dijle en Zenne	VUNT			x	x				nee	ja	ja	3
Schelde	VL05_90	Dijle en Zenne	WEESBEEK			x	x				nee	ja	ja	2
Schelde	VL11_91	Dijle en Zenne	WOLUWE		x	x	x				ja	ja	ja	4
Schelde	VL08_92	Dijle en Zenne	ZENNE I		x	x	x				ja	ja	ja	4
Schelde	VL05_93	Dijle en Zenne	ZENNE II		x	x	x				ja	ja	ja	5
Schelde	VL05_94	Dijle en Zenne	ZUUNBEEK			x	x				nee	ja	ja	4
Schelde	VL05_150	Gentse Kanalen	AFLEIDINGSKANAAL van de LEIE/SCHIPDONKKANAAL I		x	x	x				ja	ja	ja	6
Schelde	VL05_152	Gentse Kanalen	AVRIJEVAART + SLEIDINGSVAARDEKE			x	x				nee	ja	ja	3
Schelde	VL17_154	Gentse Kanalen	BRAKELEIKEN + LIEVE			x					nee	ja	ja	3
Schelde	VL17_156	Gentse Kanalen	GENTSE BINNENWATEREN		x	x	x				ja	ja	ja	6
Schelde	VL08_157	Gentse Kanalen	ISABELLAWATERING			x	x				nee	ja	ja	4
Schelde	VL08_162	Gentse Kanalen	KANAAL GENT-OOSTENDE I + COUPURE + VERBINDINGSKANAAL			x	x				nee	ja	ja	6
Schelde	VL05_163	Gentse Kanalen	KANAAL GENT-OOSTENDE II		x	x	x				ja	ja	ja	6

Schelde	VL11_165	Gentse Kanalen	KANAAL GENT-TERNEUZEN + GENTSE HAVENDOKKEN		x	x				ja	ja	ja	6
Schelde	VL05_199	Gentse Kanalen	KLUIZEN I + II Spaarbekkens			x				nee	ja	ja	4
Schelde	VL08_172	Gentse Kanalen	LEOPOLDKANAAL I			x	x			nee	ja	ja	4
Schelde	VL05_24	Gentse Kanalen	MEREBEEK + BORISGRACHT + LIEVE		x	x	x			ja	ja	ja	3
Schelde	VL05_175	Gentse Kanalen	MOERVAART			x	x			nee	ja	ja	4
Schelde	VL05_177	Gentse Kanalen	NIEUWE KALE			x	x			nee	ja	ja	4
Schelde	VL08_178	Gentse Kanalen	NOORDELIJKE RINGVAART		x	x	x			ja	ja	ja	6
Schelde	VL05_25	Gentse Kanalen	OUDE KALE		x	x	x			ja	ja	ja	3
Schelde	VL05_26	Gentse Kanalen	POEKEBEEK			x	x			nee	ja	ja	3
Schelde	VL08_179	Gentse Kanalen	WESTELIJKE RINGVAART		x	x	x			ja	ja	ja	6
Schelde	VL05_182	Gentse Kanalen	ZUIDLEDE			x	x			nee	ja	ja	3
Schelde	VL08_27	Gentse Kanalen	ZWARTESLUISBEEK			x	x			nee	ja	ja	3
Schelde	VL05_153	Ijzer	BERGENVAART			x	x			nee	ja	ja	6
Schelde	VL05_188	Ijzer	BLANKAART Spaarbekken			x				nee	ja	ja	4
Schelde	VL11_1	Ijzer	BLANKAART WATERLOPEN			x	x			nee	ja	ja	3
Schelde	VL05_2	Ijzer	GROTE KEMMELBEEK			x	x			nee	ja	ja	4
Schelde	VL05_3	Ijzer	HANDZAMEVAART			x	x			nee	ja	ja	6
Schelde	VL17_15	Ijzer	HAVENGEUL IJZER			x	x			nee	ja	ja	5
Schelde	VL05_4	Ijzer	HEIDEBEEK			x	x			nee	ja	ja	6
Schelde	VL05_5	Ijzer	IEPERLEE + VERWEZEN KANAAL IEPER-KOMEN			x	x			nee	ja	ja	5
Schelde	VL05_6	Ijzer	IEPERLEED			x	x			nee	ja	ja	6
Schelde	VL08_7	Ijzer	IJZER I			x				nee	ja	ja	5
Schelde	VL08_8	Ijzer	IJZER II			x	x			nee	ja	ja	6
Schelde	VL17_9	Ijzer	IJZER III			x	x			nee	ja	ja	6
Schelde	VL17_161	Ijzer	KANAAL DUINKERKE-NIEUWPOORT			x	x			nee	ja	ja	6
Schelde	VL05_166	Ijzer	KANAAL IEPER-IJZER			x	x			nee	ja	ja	6
Schelde	VL17_168	Ijzer	KANAAL PLESSENDALE-NIEUWPOORT			x	x			nee	ja	ja	6
Schelde	VL17_174	Ijzer	LOKANAAL			x	x			nee	ja	ja	6
Schelde	VL11_10	Ijzer	MARTJEVAART			x	x			nee	ja	ja	6
Schelde	VL11_11	Ijzer	MOERDIJKVAART			x	x			nee	ja	ja	5
Schelde	VL11_19	Ijzer	OOSTENDS KREKENGEBIED			x	x			nee	ja	ja	6
Schelde	VL05_12	Ijzer	POPERINGEVAART			x	x			nee	ja	ja	4
Schelde	VL11_13	Ijzer	VEURNE AMBACHT POLDER WATERLOPEN			x	x			nee	ja	ja	6
Schelde	VL05_14	Ijzer	VLADSLOVAART			x	x			nee	ja	ja	6
Schelde	VL05_180	Ijzer	ZARRENBEEK			x	x			nee	ja	ja	6
Schelde	VL05_44	Leie	DEVEBEEK		x	x	x			ja	ja	ja	6
Schelde	VL05_45	Leie	GAVERBEEK I			x	x			nee	ja	ja	4
Schelde	VL05_46	Leie	GAVERBEEK II			x	x			nee	ja	ja	4
Schelde	VL05_195	Leie	GAVERS HARELBEKE			x	x			nee	ja	ja	4
Schelde	VL05_47	Leie	HEULEBEEK		x	x	x			ja	ja	ja	5
Schelde	VL05_158	Leie	KANAAL BOSSUIT-KORTRIJK		x	x	x			ja	ja	ja	5
Schelde	VL17_169	Leie	KANAAL ROESELARE-LEIE			x	x			nee	ja	ja	6
Schelde	VL17_48	Leie	LEIE I		x	x	x			ja	ja	ja	5

Schelde	VL17_49	Leie	LEIE II		x	x	x				ja	ja	ja	5
Schelde	VL05_50	Leie	LEIE III		x	x	x				ja	ja	ja	5
Schelde	VL05_51	Leie	MANDEL I			x	x				nee	ja	ja	6
Schelde	VL05_52	Leie	MANDEL II		x	x	x				ja	ja	ja	6
Schelde	VL05_53	Leie	OUDE MANDEL		x	x	x				ja	ja	ja	4
Schelde	VL17_54	Leie	TOERISTISCHE LEIE		x	x	x				ja	ja	ja	5
Schelde	VL11_120	Nete	AA I			x	x				nee	ja	ja	3
Schelde	VL05_121	Nete	AA II	x				ja	ja	nee	ja	ja	ja	3
Schelde	VL05_191	Nete	DESSELSE ZANDPUTTEN			x	x				nee	ja	ja	6
Schelde	VL08_132	Nete	GETIJDENETES			x	x				nee	ja	ja	4
Schelde	VL05_122	Nete	GROTE LAAK			x	x				nee	ja	ja	4
Schelde	VL11_123	Nete	GROTE NETE I	x				ja	ja	nee	ja	ja	ja	2
Schelde	VL05_124	Nete	GROTE NETE II		x	x	x				ja	ja	ja	4
Schelde	VL08_125	Nete	GROTE NETE III			x	x				nee	ja	ja	4
Schelde	VL05_170	Nete	KANAAL VAN BEVERLO			x	x				nee	ja	ja	6
Schelde	VL11_126	Nete	KLEINE NETE I	x				ja	ja	nee	ja	ja	ja	2
Schelde	VL11_127	Nete	KLEINE NETE II	x				ja	nee	nee	ja	nee	ja	2
Schelde	VL11_128	Nete	MOL NEET			x	x				nee	ja	ja	3
Schelde	VL05_129	Nete	MOLENBEEK - BOLLAAK	x				ja	ja	nee	ja	ja	ja	2
Schelde	VL08_176	Nete	NETEKANAAL		x	x	x				ja	ja	ja	6
Schelde	VL05_130	Nete	WAMP	x				ja	ja	nee	ja	ja	ja	2
Schelde	VL05_131	Nete	WIMP			x	x				nee	ja	ja	3
Maas	VL11_133	Maas	ABEEK	x				ja	ja	nee	ja	ja	ja	3
Maas	VL05_134	Maas	BERWIJN		x	x					ja	ja	ja	3
Maas	VL05_135	Maas	BOSBEEK	x				ja	nee	nee	ja	nee	ja	3
Maas	VL05_136	Maas	DOMMEL			x	x				nee	ja	ja	3
Maas	VL05_193	Maas	EISDEN MIJN			x	x				nee	nee	nee	1
Maas	VL05_196	Maas	GRINDPLAS KESSENICH			x	x				nee	ja	ja	4
Maas	VL05_137	Maas	ITTERBEEK I			x					nee	ja	ja	3
Maas	VL05_138	Maas	ITTERBEEK II			x	x				nee	ja	ja	3
Maas	VL05_139	Maas	JEKER I		x	x	x				ja	ja	ja	5
Maas	VL05_140	Maas	JEKER II		x	x	x				ja	ja	ja	5
Maas	VL05_141	Maas	LOSSING			x	x				nee	ja	ja	3
Maas	VL11_203	Maas	MAAS I+II+III		x	x					ja	ja	ja	4
Maas	VL11_145	Maas	MARK (Maas)			x	x				nee	ja	ja	3
Maas	VL05_146	Maas	MERKSKE	x				ja	ja	nee	ja	ja	ja	2
Maas	VL05_201	Maas	SPAANJERD + HEERENLAAK			x					nee	ja	ja	4
Maas	VL17_147	Maas	WARMBEEK	x				ja	nee	nee	ja	nee	ja	2
Maas	VL05_148	Maas	WEERIJSEBEEK			x					nee	ja	ja	3
Maas	VL17_183	Maas	ZUID-WILLEMSVAART + KANAAL BOCHOLT-HERENTALS (deels) + KANAAL BRIEGDEN-NEERHAREN		x	x	x				ja	ja	ja	6

6.5 Rapportering afwijkingen grondwaterlichamen naar aanleiding van stroomgebiedbeheerplan 2022-2027

GWL	SGD	Hydrodynamica	2018 (voorspelling 2021)			Afwijkingen							Verantwoording afwijking termijnsverlenging				Bijkomende verklaring	
			Chemische beoordeling 2018	kwantitatieve beoordeling 2018	eindbeoordeling 2018	Geen afwijking nodig	Tijdelijke achteruitgang (voor kwantiteit)	Nieuwe verandering (art. 4.7)	Termijnsverlenging				Enkel natuurlijke herstel	Technisch onhaalbaar en natuurlijke herstel	Disproportionele kosten en natuurlijke herstel	Technisch onhaalbaar, disproportionele kosten en natuurlijke herstel		
									Termijnsverlenging globaal	Termijnsverlenging kwantiteit	Termijnsverlenging chemie gelinkt aan kwantiteit	Termijnsverlenging chemie, (niet gelinkt aan kwantiteit)						
BLKS_0160_GWL_1M	Maas	F	goed	goed	goed	X												
BLKS_0160_GWL_1S	Schelde	F ^G	ontoeirekend	goed	ontoeirekend				X							X		nitraat/pesticiden/kalium
BLKS_0400_GWL_1M	Maas	F	ontoeirekend	goed	ontoeirekend				X						X			nitraat
BLKS_0400_GWL_1S	Schelde	F ^G	ontoeirekend	goed	ontoeirekend				X						X			nitraat/pesticiden
BLKS_0400_GWL_2M	Maas	G	goed	goed	goed	X												
BLKS_0400_GWL_2S	Schelde	G	goed	ontoeirekend	ontoeirekend				X	X				X				
BLKS_0600_GWL_1	Schelde	F	ontoeirekend	ontoeirekend	ontoeirekend		X		X	X				X		X		nitraat
BLKS_0600_GWL_2	Schelde	G	goed	goed	goed	X												
BLKS_0600_GWL_3	Schelde	F ^G	goed	goed	goed	X												
BLKS_1000_GWL_1S	Schelde	F ^G	ontoeirekend	goed	ontoeirekend				X					X		X		nitraat/pesticiden
BLKS_1000_GWL_2s	Schelde	G	goed	goed	goed	X												
BLKS_1100_GWL_1M	Maas	F	ontoeirekend	goed	ontoeirekend				X					X		X		nitraat/pest_indiv
BLKS_1100_GWL_1S	Schelde	F	ontoeirekend	goed	ontoeirekend				X					X		X		nitraat
BLKS_1100_GWL_2M	Maas	G	goed	goed	goed	X												
BLKS_1100_GWL_2S	Schelde	G	goed	goed	goed	X												
CKS_0200_GWL_1	Schelde	F	ontoeirekend	goed	ontoeirekend				X					X		X		nitraat/kalium
CKS_0200_GWL_2	Maas	F	goed	goed	goed	X												
CKS_0220_GWL_1	Maas	F	ontoeirekend	goed	ontoeirekend				X					X		X		nitraat/kalium
CKS_0250_GWL_1	Schelde	F	ontoeirekend	goed	ontoeirekend				X					X		X		nitraat/pest_indiv
CVS_0100_GWL_1	Schelde	F	ontoeirekend	goed	ontoeirekend				X					X		X		nitraat
CVS_0160_GWL_1	Schelde	F	ontoeirekend	goed	ontoeirekend				X					X		X		nitraat/kalium
CVS_0400_GWL_1	Schelde	F	ontoeirekend	goed	ontoeirekend				X	X	X			X		X		verziltzing
CVS_0600_GWL_1	Schelde	F	ontoeirekend	goed	ontoeirekend				X					X		X		nitraat/kalium
CVS_0600_GWL_2	Schelde	G	goed	goed	goed	X												
CVS_0800_GWL_1	Schelde	F	ontoeirekend	goed	ontoeirekend				X					X		X		nitraat/pesticiden/kalium
CVS_0800_GWL_2	Schelde	G	goed	goed	goed	X												
CVS_0800_GWL_3	Schelde	F ^G	ontoeirekend	goed	ontoeirekend				X					X		X		nitraat
KPS_0120_GWL_1	Schelde	F	ontoeirekend	goed	ontoeirekend				X					X		X		pesticiden
KPS_0120_GWL_2	Schelde	F	goed	goed	goed	X												
KPS_0160_GWL_1	Schelde	F	ontoeirekend	goed	ontoeirekend				X					X		X		pest_indiv

KPS_0160_GWL_2	Schelde	F	GOED	ontoereikend	ontoereikend		X		X	X			X				
KPS_0160_GWL_3	Schelde	F	GOED	goed	goed	X											
MS_0100_GWL_1	Maas	F	ontoereikend	goed	ontoereikend				X				X		X		nitraat/nikkel/kalium
MS_0200_GWL_1	Maas	F	ontoereikend	goed	ontoereikend				X				X		X		nitraat/nikkel/kalium
MS_0200_GWL_2	Maas	F+G	goed	goed	goed	X											
SS_1000_GWL_1	Schelde	G	goed	ontoereikend	ontoereikend				X	X			X				
SS_1000_GWL_2	Schelde	G	ontoereikend	ontoereikend	ontoereikend				X	X	X		X				overbemalingsproblematiek
SS_1300_GWL_1	Schelde	G	ontoereikend	ontoereikend	ontoereikend		X		X	X	X					X	grensoverschrijdende overbemalingsproblematiek
SS_1300_GWL_2	Schelde	G ^F	goed	goed	goed	X											
SS_1300_GWL_3	Schelde	G	ontoereikend	ontoereikend	ontoereikend				X	X	X		X				overbemalingsproblematiek
SS_1300_GWL_4	Schelde	G	goed	ontoereikend	ontoereikend				X	X			X				
SS_1300_GWL_5	Schelde	G	goed	goed	goed	X											

6.6 Overzicht beoordeling achteruitgang oppervlaktewaterlichamen

Code	Waterlichaam	Fytobenthos	Fytoplankton	Macrofyten	Macro-invertebraten	Vis	Beoordeling tijdelijke achteruitgang, misclassificatie en/of achteruitgang
VL11_1	BLANKAART WATERLOPEN	-1*	-1	-1	0	1	Misclassificatie. Dit waterlichaam gaat één kwaliteitsklasse achteruit voor fyto­benthos. Dit kwaliteitselement schommelt echter sterk in dit waterlichaam met scores die variëren van “ontoereikend” tot “goed” tussen 2008 en 2015. Er is geen achteruitgang op langere termijn voor dit kwaliteitselement.
VL05_2	GROTE KEMMELBEEK	1*	n.r.	2*	2*	-1*	Misclassificatie. Dit waterlichaam gaat één kwaliteitsklasse achteruit voor vis. Dit kwaliteitselement schommelt echter sterk in dit waterlichaam met scores die variëren van “ontoereikend” tot “goed” tussen 2009 en 2018. Er is geen achteruitgang op langere termijn voor dit kwaliteitselement.
VL05_5	IEPERLEE + VERWEZEN KANAAL IEPER-KOMEN	0	n.r.	-2*	0	1	Misclassificatie. Dit waterlichaam gaat twee kwaliteitsklassen achteruit voor macrofyten. Dit is te wijten aan ruiming en werken op de oever, waardoor de beoordeling niet representatief is. Verwacht wordt dat dit zich op korte termijn herstelt. De andere biologische kwaliteitselementen gaan niet achteruit.
VL05_14	VLADSLOVAART	n.r.	0	-1*	-1*	-1	Misclassificatie. Dit waterlichaam gaat één kwaliteitsklasse achteruit voor macrofyten en macro-invertebraten. Voor beide kwaliteitselementen schommelen de beoordelingen in dit waterlichaam. Op langere termijn is er geen achteruitgang te noteren voor deze kwaliteitselementen: macrofyten scoorden zowel in 2008 als 2017 slecht, macro-invertebraten scoorden zowel in 2009 als 2018 ontoereikend. De andere kwaliteitselementen vertonen geen trend.
VL08_16	BLANKENBERGSE VAART + NOORDEDE	n.r.	-2*	0	-1	1	Tijdelijke achteruitgang. Dit waterlichaam gaat twee klassen achteruit voor fytoplankton. Dit is te wijten aan de beperktere debieten tijdens de droge zomers van 2017 en 2018, die een sterkere ontwikkeling van algen met zich meebrengt.
VL11_19	OOSTENDS KREKENGEBIED	n.r.	-2*	-1*	1	1*	Tijdelijke achteruitgang. Dit waterlichaam gaat twee klassen achteruit voor fytoplankton. Dit is te wijten aan de beperktere debieten tijdens de droge zomers van 2017 en 2018, die een sterkere ontwikkeling van algen met zich meebrengt. Macrofyten gaan één kwaliteitsklasse achteruit, maar op langere termijn vertoont dit kwaliteitselement geen trend, met een score “slecht” zowel in 2009 als in 2017.
VL05_26	POEKEBEEK	0	n.r.	-2*	0	0	Misclassificatie. Dit waterlichaam gaat twee kwaliteitsklassen achteruit voor macrofyten. Dit is te wijten aan de deelmaatlat submerse vegetatieontwikkeling, die in het vorige plan beter scoorde door de aanwezigheid van draadwier. Door de afwezigheid van draadwier tijdens de laatste opname zorgt deze deelmaatlat voor een ernstige terugval van de score. Dit wordt niet als een ernstige ecologische achteruitgang beoordeeld maar veeleer als een kenmerk van de berekeningsmethode die door de aan- of afwezigheid van draadwier sterke schommelingen in EKC kan opleveren. De beoordelingsmethodiek voor macrofyten wordt daarom in de komende plancyclus geëvalueerd en bijgesteld. Deze evaluatie is opgenomen als actie in het maatregelenprogramma.
VL08_27	ZWARTESLUISBEEK	n.r.	-1*	0	0	-1*	Tijdelijke achteruitgang. Voor dit waterlichaam gaan fytoplankton en vis beide één kwaliteitsklasse achteruit. De Zwartesluisbeek bevindt zich nabij de stuw van het Leopoldkanaal en is onderhevig aan zoutinrusie vanuit de Braakman. In de zomer is dit

							waterlichaam weinig watervoerend. Bij droge omstandigheden zoals in de zomer van 2017 en 2018 heeft dit een sterkere ontwikkeling van fytoplankton als gevolg. Dit kan ook een lagere score voor vissen verklaren, omdat veel vissen in dergelijke omstandigheden wegmigreren.
VL05_34	NOORD-ZUIDVERBINDING	n.r.	-2*	0	0	NVT	Tijdelijke achteruitgang. Dit waterlichaam gaat twee klassen achteruit voor fytoplankton. Dit is te wijten aan de beperktere debieten tijdens de droge zomers van 2017 en 2018, die een sterkere ontwikkeling van algen met zich meebrengt.
VL17_35	VERLEGDE SCHIJN - HOOFDGRACHT	NVT	n.r.	NVT	1	-1*	Achteruitgang. Dit waterlichaam gaat één kwaliteitsklasse achteruit voor vis. Dit waterlichaam watert door een veranderde aantakking nu rechtstreeks af naar de Antwerpse Havendokken. Zelf wordt het enkel gevoed door regenwater. Of dit ook de oorzaak is voor de vastgestelde achteruitgang dient nog verder onderzocht te worden.
VL11_37	WATERLOOP VAN DE HOGE LANDEN + MELKADER	n.r.	0	0	-1*	1*	Tijdelijke achteruitgang. Dit waterlichaam gaat één kwaliteitsklasse achteruit voor macro-invertebraten. De droge zomers van de laatste jaren brachten verminderde debieten met zich mee, wat zich in deze brakke polderwaterloop ook vertaalde in hogere gemeten conductiviteiten in 2018. Deze hogere conductiviteit heeft de macro-invertebratengemeenschap in negatieve zin beïnvloed.
VL05_47	HEULEBEEK	0	n.r.	1*	-1*	1*	Misclassificatie. Dit waterlichaam gaat één kwaliteitsklasse achteruit voor macro-invertebraten. Op langere termijn is er echter geen achteruitgang te noteren voor dit kwaliteitselement: zowel in 2009 als in 2017 scoorde dit kwaliteitselement slecht. De andere kwaliteitselementen gaan niet achteruit.
VL08_55	BOVENSCHELDE I	-1*	-1*	n.r.	0	0	Tijdelijke achteruitgang. Dit waterlichaam gaat één kwaliteitsklasse achteruit voor fytoplankton en fyto-benthos. Dit is te wijten aan de beperktere debieten tijdens de droge zomers van 2017 en 2018, die een sterkere ontwikkeling van algen met zich meebrengt.
VL05_61	RONE	0	n.r.	-2*	1	0	Misclassificatie. Het kwaliteitselement macrofyten gaat twee klassen achteruit. Dit is te wijten aan de deelmaatlat submerse vegetatieontwikkeling, die in het vorige plan beter scoorde door de aanwezigheid van draadwier. Doordat draadwier tijdens de laatste opname op zeven van de tien trajecten afwezig was, zorgt deze deelmaatlat voor een ernstige terugval van de score. Dit wordt niet als een ernstige ecologische achteruitgang beoordeeld maar veeleer als een kenmerk van de berekeningsmethode die door de aan- of afwezigheid van draadwier sterke schommelingen in EKC kan opleveren.
VL05_67	DENDER I	0	-1*	n.r.	1*	0	Tijdelijke achteruitgang. Dit waterlichaam gaat één kwaliteitsklasse achteruit voor fytoplankton. Dit is te wijten aan de beperktere debieten tijdens de droge zomers van 2017 en 2018, die een sterkere ontwikkeling van algen met zich meebrengt.
VL05_70	DENDER IV	1*	-1*	n.r.	0	0	Tijdelijke achteruitgang. Dit waterlichaam gaat één kwaliteitsklasse achteruit voor fytoplankton. Dit is te wijten aan de beperktere debieten tijdens de droge zomers van 2017 en 2018, die een sterkere ontwikkeling van algen met zich meebrengt.
VL08_71	DENDER V	-1*	-1	n.r.	0	-1	Tijdelijke achteruitgang. Dit is het meest stroomafwaartse waterlichaam van de Dender, dat afwatert naar de Zeeschelde, en is sterk opgestuwd. Door de recente droge jaren zien we dat de negatieve effecten van deze opstuwing groter worden. Deze negatieve effecten omvatten condities van quasi stilstaand water waarbij er een hogere kans op algenbloei is alsook lagere waterstanden met hogere kans op instroom van brak water vanuit de Zeeschelde bij het versassen van schepen. Deze effecten worden bevestigd doordat we enkele negatieve uitschieters optekenen in de zuurstofgehalten van de meest recente jaren. Ook zien we enkele hoge uitschieters in de chloridengehalten.
VL08_82	DIJLE VI	0	-1*	0	0	1	Tijdelijke achteruitgang. Dit waterlichaam gaat één kwaliteitsklasse achteruit voor fytoplankton. Dit is te wijten aan de beperktere debieten tijdens de droge zomers van 2017 en 2018, die een sterkere ontwikkeling van algen met zich meebrengt.

VL11_83	IJSSE	-1*	n.r.	1	0	-1	Achteruitgang. De laatste jaren neemt het nutriëntengehalte in dit waterlichaam toe door invloed van nitratrijk grondwater. Dit effect werd nog versterkt door de lage debieten gerelateerd aan de droge zomers van 2017 en 2018. Deze toename aan nutriënten is de vermoedelijke oorzaak van de achteruitgang van één klasse voor fytobenthos.
VL11_91	WOLUWE	2*	n.r.	0	-2*	2*	Tijdelijke achteruitgang. Dit waterlichaam gaat twee klassen achteruit voor macro-invertebraten. De beoordeling voor macro-invertebraten is gebaseerd op een monsternamen uit 2017. Sinds 2017 is de fysisch-chemische kwaliteit van dit waterlichaam echter verbeterd door enerzijds verminderde overstortwerking en anderzijds door investeringen in het rioleringsstelsel. Er wordt dus een geleidelijk herstel van de macro-invertebratengemeenschap verwacht.
VL08_95	GETIJDEDIJLE & GETIJDZENN E	n.r.	-1*	0	1	2*	Tijdelijke achteruitgang. Dit waterlichaam gaat één klasse achteruit voor fytoplankton. Dit is te wijten aan de beperktere debieten tijdens de droge zomers van 2017 en 2018, die een sterkere ontwikkeling van algen met zich meebrengt.
VL05_98	DEMER I	3*	n.r.	-1	0	-1*	Misclassificatie. Dit waterlichaam gaat één kwaliteitsklasse achteruit voor vis. Op langere termijn is er echter geen achteruitgang te zien voor vis in dit waterlichaam: ten opzichte van 2009 gaat dit kwaliteitselement er zelfs één klasse op vooruit. De andere kwaliteitselementen vertonen geen negatieve trend.
VL05_99	DEMER II	1	n.r.	-2*	0	0	Misclassificatie. Dit waterlichaam gaat twee kwaliteitsklassen achteruit voor macrofyten. Dit kwaliteitselement schommelt echter sterk in dit waterlichaam. In 2019 werd opnieuw een verbetering vastgesteld voor macrofyten, maar dit meetjaar is nog niet in de resultaten van huidig stroomgebiedbeheerplan opgenomen.
VL05_113	MOMBEEK	3*	n.r.	1	1	-2*	Misclassificatie. Dit waterlichaam gaat twee klassen achteruit voor vis. Dit kwaliteitselement schommelt echter sterk in dit waterlichaam. Op langere termijn is er geen significante achteruitgang merkbaar.
VL05_114	MUNSTERBEEK	1	n.r.	-2*	0	1*	Misclassificatie. Dit waterlichaam gaat twee kwaliteitsklassen achteruit voor macrofyten. Dit waterlichaam heeft een goede fysisch-chemische kwaliteit, maar er is weinig ontwikkeling van macrofyten. Er vindt afzetting van zand plaats door sedimentatie, wat het voor waterplanten moeilijk maakt om te ontkiemen. In 2011 was er een kleine verbetering op te tekenen maar in 2016 en 2018 was de kwaliteitsklasse opnieuw slecht. Vermoedelijk wordt de afzetting van zand in de hand gewerkt door de droge zomers van de laatste jaren met beperktere debieten als gevolg. Voor de andere kwaliteitselementen is er geen achteruitgang vastgesteld.
VL11_117	ZWARTEBEEK	-1*	n.r.	0	0	0	Misclassificatie. Dit waterlichaam gaat één kwaliteitsklasse achteruit voor fytobenthos. Het scoort in 2018 net te weinig om de klasse "goed" te behalen. Op langere termijn is er geen achteruitgang merkbaar: in vergelijking met de score uit 2007 is er geen significant verschil. Bij de andere kwaliteitselementen wordt er geen trend waargenomen.
VL05_119	VINNE	0	-3*	NVT	-1*	0	Tijdelijke achteruitgang. Het kwaliteitselement fytoplankton gaat drie klassen achteruit. De recentste jaren werd een toename van fytoplankton waargenomen als gevolg van aangepast beheer die onder meer ook verlanding met zich meebracht. De gekozen meetplaats was vermoedelijk ook niet representatief. Er zijn beheerswerken gepland die erop gericht zijn om het nutriëntengehalte terug te dringen. Na afloop van deze werken zal opnieuw gestart worden met de monitoring op een meer representatieve meetplaats. Het kwaliteitselement macro-invertebraten gaat eveneens één kwaliteitsklasse achteruit. Verwacht wordt dat dit kwaliteitselement zich net als het fytoplankton na de beheerswerken geleidelijk zal herstellen.
VL11_123	GROTE NETE I	0	n.r.	-2*	1*	-1	Tijdelijke achteruitgang. In 2013 en de daaropvolgende jaren trad een sterke achteruitgang van macrofyten op. Deze achteruitgang was te wijten aan een explosieve toename van de invasieve Chinese wolhandkrab. Deze achteruitgang is minder uitgesproken dan in Grote Nete II en III, omdat Grote Nete I het meest stroomopwaarts gelegen is en slechts deels geïmpacteerd werd. De verdwijning van de macrofyten had ook een negatief effect op

							de diversiteit van de macro-invertebraten. Recent worden de eerste tekenen van een geleidelijk herstel van de macrofyten vastgesteld.
VL05_124	GROTE NETE II	0	n.r.	-2*	-1	0	Tijdelijke achteruitgang. In 2013 en de daaropvolgende jaren trad een sterke achteruitgang van macrofyten op. Deze achteruitgang was te wijten aan een explosieve toename van de invasieve Chinese wolhandkrab. De verdwijning van de macrofyten had ook een negatief effect op de diversiteit van de macro-invertebraten. Recent worden de eerste tekenen van een geleidelijk herstel van de macrofyten vastgesteld.
VL08_125	GROTE NETE III	0	n.r.	-2*	0	1*	Tijdelijke achteruitgang. In 2013 en de daaropvolgende jaren trad een sterke achteruitgang van macrofyten op. Deze achteruitgang was te wijten aan een explosieve toename van de invasieve Chinese wolhandkrab. De verdwijning van de macrofyten had ook een negatief effect op de diversiteit van de macro-invertebraten. Recent worden de eerste tekenen van een geleidelijk herstel van de macrofyten vastgesteld.
VL05_134	BERWIJN	1*	n.r.	0	1	-1*	Achteruitgang. Dit waterlichaam gaat één kwaliteitsklasse achteruit voor vis. Een duidelijke oorzaak hiervoor is er niet.
VL05_153	BERGENVAART	n.r.	0	-1*	0	1	Misclassificatie. Macrofyten gaan één klasse achteruit. Dit kwaliteitselement schommelt echter sterk in dit waterlichaam. De in 2018 genoteerde klasse (slecht) is dezelfde als die van een eerdere opname uit 2007.
VL11_155	BRUGSE REIEN	-1	-1*	n.r.	0	NVT	Misclassificatie. Dit waterlichaam gaat één kwaliteitsklasse achteruit voor fytoplankton. Dit is te wijten aan de beperktere debieten tijdens de droge zomers van 2017 en 2018, die een sterkere ontwikkeling van algen met zich meebrengt.
VL05_158	KANAAL BOSSUIT-KORTRIJK	1*	-1*	0	1	1*	Tijdelijke achteruitgang. Dit waterlichaam gaat één kwaliteitsklasse achteruit voor fytoplankton. Dit is te wijten aan de beperktere debieten tijdens de droge zomers van 2017 en 2018, die een sterkere ontwikkeling van algen met zich meebrengt.
VL17_161	KANAAL DUINKERKE-NIEUWPOORT	-2*	0	n.r.	3*	-1	Misclassificatie. Dit waterlichaam gaat twee kwaliteitsklassen achteruit voor fytoobenthos. Dit kwaliteitselement schommelt echter sterk in dit waterlichaam met scores tussen 2007 en 2016 variërend tussen de klasse "goed" en "ontoereikend".
VL17_169	KANAAL ROESELARELEIE	NVT	-1*	n.r.	-1*	-1*	Achteruitgang. Dit waterlichaam gaat één kwaliteitsklasse achteruit voor fytoplankton. Dit is gerelateerd aan de beperkte debieten ten gevolge van de droge zomers van 2017 en 2018. Er is echter ook een achteruitgang van één klasse voor de kwaliteitselementen vis en macro-invertebraten. Hiervoor is er geen duidelijke oorzaak.
VL05_170	KANAAL VAN BEVERLO	1*	-1*	n.r.	0	0	Tijdelijke achteruitgang. Dit waterlichaam gaat één kwaliteitsklasse achteruit voor fytoplankton. Dit is gerelateerd aan de beperkte debieten ten gevolge van de droge zomers van 2017 en 2018, die een sterkere ontwikkeling van algen met zich meebrengt.
VL08_173	LEOPOLDKAN AAL II	1	n.r.	0	0	-1*	Tijdelijke achteruitgang. Dit waterlichaam gaat één kwaliteitsklasse achteruit voor vis. In 2018 vond hier een ernstig milieu-incident plaats waarbij instroom van een grote hoeveelheid zout water een massale vissterfte tot gevolg had. Verwacht wordt dat het visbestand zich geleidelijk zal herstellen.
VL05_175	MOERVAART	-1	-1*	1*	1	-1	Tijdelijke achteruitgang. Dit waterlichaam gaat één kwaliteitsklasse achteruit voor fytoplankton. Dit is gerelateerd aan de beperkte debieten ten gevolge van de droge zomers van 2017 en 2018, die een sterkere ontwikkeling van algen met zich meebrengt.
VL08_179	WESTELIJKE RINGVAART	-1*	1*	n.r.	0	NVT	Misclassificatie. Dit waterlichaam gaat enkel voor fytoobenthos één kwaliteitsklasse achteruit. Op langere termijn is er echter geen achteruitgang vast te stellen. Dit kwaliteitselement scoorde ook reeds matig in 2007.
VL05_182	ZUIDLEDE	-1*	n.r.	0	0	1	Tijdelijke achteruitgang. Dit waterlichaam gaat één kwaliteitsklasse achteruit voor het kwaliteitselement fytoobenthos. Dit is te wijten aan de droge zomers van 2017 en 2018, die beperktere debieten tot gevolg hadden, wat in het geval van de

							Zuidlede ook hogere chloridengehalten met zich meebracht. Dit heeft de diatomeeëngemeenschap vermoedelijk licht negatief beïnvloed.
VL17_183	ZUID-WILLEMSVAART + KANAAL BOCHOLT-HERENTALS (deels) + KANAAL BRIEGDEN-NEERHAREN	NVT	-1*	n.r.	1	0	Tijdelijke achteruitgang. Dit waterlichaam gaat één kwaliteitsklasse achteruit voor fytoplankton. Dit is te wijten aan de beperktere debieten tijdens de droge zomers van 2017 en 2018, die een sterkere ontwikkeling van algen met zich meebrengt.
VL05_191	DESSELSE ZANDPUTTEN	2*	-1*	NVT	0	0	Tijdelijke achteruitgang. Dit waterlichaam gaat één kwaliteitsklasse achteruit voor fytoplankton. Dit is te wijten aan de beperktere debieten tijdens de droge zomers van 2017 en 2018, die een sterkere ontwikkeling van algen met zich meebrengt.
VL05_196	GRINDPLAS KESSENICH	0	-1*	NVT	-1*	1	Tijdelijke achteruitgang. Dit waterlichaam gaat één kwaliteitsklasse achteruit voor fytoplankton en macro-invertebraten. Dit stilstaand waterlichaam was vroeger geconnecteerd met de Maas waardoor het water voortdurend ververst werd met een goede fysisch-chemische kwaliteit als gevolg. Door recente beheerswerken is dit waterlichaam tot een geïsoleerde plas omgevormd. Daardoor is het gehalte aan nutriënten licht toegenomen met een daaraan gekoppelde toename in chlorofylgehalten. Ook het zuurstofgehalte is daardoor iets afgenomen. Hierdoor zijn fytoplankton en macro-invertebraten in negatieve zin beïnvloed. Verwacht wordt dat dit zich zal herstellen doordat de nieuwe inrichting een sterkere ontwikkeling van macrofyten mogelijk maakt. Dit zal op zijn beurt het chlorofyl- en zuurstofgehalte in gunstige zin beïnvloeden.
VL05_200	SCHULENSMEER	0	-2*	NVT	1*	0	Tijdelijke achteruitgang. Dit waterlichaam gaat twee kwaliteitsklassen achteruit voor fytoplankton. Deze plas wordt gevoed vanuit de Demer en werd door de recente droge jaren en de hieraan gerelateerde lage debieten in negatieve zin beïnvloed. Bovendien vond er in 2016 een overstroming plaats met input van nutriëntenrijk water uit het Schulensbroek als gevolg. In de nabije toekomst zijn beheerswerken gepland die de ontwikkeling van macrofyten zullen bevorderen. Op langere termijn wordt dus herstel verwacht.
VL11_203	MAAS I+II+III	0	-1*	1	-1*	0	Tijdelijke achteruitgang. Dit waterlichaam gaat voor de kwaliteitselementen fytoplankton en macro-invertebraten elk één klasse achteruit. De achteruitgang in fytoplankton is te wijten aan de beperktere debieten tijdens de droge zomers van 2017 en 2018, die een sterkere ontwikkeling van algen met zich meebrengt. Voor macro-invertebraten gebeurt de beoordeling van dit grensvormende waterlichaam sinds 2014 door Nederland. Een vergelijking met beoordelingen van vóór 2014 kan voor dit kwaliteitselement dus moeilijk gemaakt worden.
VL17_204	BOVENSCHELDE II+III	0	-1*	n.r.	0	1	Tijdelijke achteruitgang. Dit waterlichaam gaat één kwaliteitsklasse achteruit voor fytoplankton. Dit is te wijten aan de beperktere debieten tijdens de droge zomers van 2017 en 2018, die een sterkere ontwikkeling van algen met zich meebrengt.
VL17_206	DENDER II+III	0	-1*	n.r.	1	0	Tijdelijke achteruitgang. Dit waterlichaam gaat één kwaliteitsklasse achteruit voor fytoplankton. Dit is te wijten aan de beperktere debieten tijdens de droge zomers van 2017 en 2018, die een sterkere ontwikkeling van algen met zich meebrengt.